

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona–Prečišćen tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 7/10) ,Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, na 145. sjednici, održanoj dana 01.06.2018. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2017. godini.

II.

Informacija iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/18.

Datum, 01.06.2018. godine

Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,

1x Stručna služba Skupštine,

1x a/a.

I N F O R M A C I J A

*o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite
civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2017. godini*

Zenica, maj 2018. godine

S A D R Ź A J:

1. UVOD	3
2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI	3
3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE.....	5
3.1. Prava iz socijalne zaštite	5
3.1.1. Stalna novčana pomoć.....	5
3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć	7
3.1.3. Pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja.....	8
3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad.....	8
3.1.5. Smještaj u drugu porodicu.....	10
3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite	12
3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući.....	22
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona.....	22
3. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŹRTAVA RATA	24
4. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	27
4.1. Dodatak na djecu	27
4.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta.....	29
4.3. Zaštita nezaposlenih porodilja.....	31
5. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	36
5.1. Sufinansiranje Projekta „Sigurna kuća za žene Źrtve nasilja u porodici i zajednici sa područja grada/općina Zeničko-dobojskog kantona“	36
5.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje	36
5.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera	37
5.4. Zdravstvena zaštita.....	37
5.5. Podrška nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima.....	38
5.5.1. Nevladine organizacije	38
5.5.1. Podrška drugim pravnim licima	39
5.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“	39
5.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta grada/općina iz Zeničko-dobojskog kantona	40
5.8. Nadzor nad stručnim radom i utroška budžetskih sredstava	40
6. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	41

1. UVOD

Dokument „Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2017. godini“ (u daljem tekstu: *Informacija*) izrađen je u skladu sa Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2018. godinu.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Ministarstvo*) je pripremilo Informaciju s ciljem upoznavanja izvršne i zakonodavne vlasti, te šire javnosti, o stanju u navedenim oblastima na području Zeničko-dobojskog kantona u 2017. godini, sa analitičkim osvrtom na primjenu pozitivne zakonske regulative, reformske procese, status i broj korisnika, finansijske pokazatelje, te ostvarene rezultate i aktuelnu problematiku.

Informacija je od posebnog značaja jer sadrži zaključke i preporuke Ministarstva definisane na osnovu prezentiranih pokazatelja i potreba, kako lica u stanju socijalne potrebe i šire javnosti, tako i institucija/ ustanova, te organizacija civilnog društva sa osvrtom na nevladine i neprofitne organizacije.

Za izradu Informacije, korišteni su podaci i informacije iz relevantnih sredstava verifikacije (izvještaji, analize, razvojni dokumenti, trebovanja i dr.) Ministarstva, centara za socijalni rad/nadležnih općinskih službi socijalne zaštite, kao i drugih ustanova socijalne zaštite, te organizacija civilnog društva.

U nastavku Informacije slijedi detaljan osvrt na dostignuća Ministarstva i drugih relevantnih sudionika u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom.

2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 13/07, 13/11, 3/15 i 2/16 - u daljem tekstu: *Kantonalni zakon*), **socijalna zaštita** je organizovana djelatnost u Federaciji BiH, Zeničko-dobojskom kantonu i Gradu/Općini, koja je usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica koji se nalaze u stanju socijalne potrebe. U ovom kontekstu, Kantonalni zakon propisuje i da se **socijalna zaštita djeteta**, u skladu sa odredbama Konvencije o pravima djeteta, ostvaruje u najboljem interesu djeteta.

U skladu sa načelima humanizma, solidarnosti i građanskog morala, socijalna zaštita porodice i njenih članova i građana pojedinaca ostvaruje se otkrivanjem i umanjnjem, odnosno otklanjanjem posljedica i uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe, na osnovu pruženih usluga i sticanjem određenih prava iz ove oblasti.

Socijalnom potrebom smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nađe građanin ili njegova porodica bez svoje krivice, prouzrokovane usljed ratnih događaja, elementarnih nesreća općih ekonomskih kriza ili psihofizičkog stanja pojedinca, koje ne mogu otkloniti bez pomoći uže ili šire društvene zajednice.

Kantonalni zakon osigurava jednakost u pristupu i uživanju predmetnih prava, te zabranjuje bilo koji oblik diskriminacije, po bilo kojem osnovu kao što je rasa, spol, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno prijeklo, imovina, rođenje ili drugi status.

Na temelju nevedenih odredbi i zakonskih ovlaštenja i općine/grad imaju mogućnost i obavezu dodatnog djelovanja na prevenciji stanja socijalne potrebe, odnosno proširivanja obima i sadržaja prava iz oblasti socijalne zaštite.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite i općinske službe za upravu, te istu mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja, vjerske zajednice i organizacije koje može osnovati građanin, pojedinac i strana fizička ili pravna lica.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, na području Zeničko-dobojskog kantona lica i porodice mogu putem 10 centara za socijalni rad i službi socijalne zaštite Doboj Jug i Usora ostvariti osnovna prava prikazana u tabeli br. 1:

Tabela br. 1

Prava iz socijalne zaštite:	Prava civilnih žrtava rata:	Prava porodice sa djecom:
novčana i druga materijalna pomoć (<i>stalna novčana pomoć, jednokratna, privremena, pomoć u naturi i dr.</i>)	lična invalidnina ili mjesečno lično novčano primanje	dodatak na djecu
refundacija troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu za korisnike novčane naknade za pomoć i njegu od drugog lica	dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica	naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta
osposobljavanje za život i rad	ortopedski dodatak	novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu
smještaj u drugu porodicu	porodična invalidnina i dr.	jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta
smještaj u ustanove socijalne zaštite		pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje
privremeni smještaj i zbrinjavanje u Sigurnoj kući		
zdravstvena zaštita		

Socijalna politika je organizovana djelatnost države i drugih društvenih subjekata koja za cilj ima: prevladavanje socijalnih rizika, pomoć siromašnim i socijalno isključenim pojedincima i socijalnim skupinama, izjednačavanje životnih šansi, te općenito unapređivanje socijalne dobrobiti građana.

Ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom iz nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kantona) u oblasti socijalne politike, rada, zaštite i povratka raseljenih osoba. Sektor socijalne politike Ministarstva obavlja, između ostalog, poslove iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

U skladu sa Programom rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu, Ministarstvo je provodilo sljedeće osnovne programske ciljeve:

- Neometano provođenje i primjena Kantonalnog zakona naročito u dijelu obezbjeđenja budžetskih sredstava za finansiranje utvrđenih prava korisnika socijalne zaštite;
- Angažman u procesu reforme socijalne zaštite i uključivanje stručnjaka iz ustanova i organizacija civilnog društva iz oblasti socijalne zaštite;
- Izrada i provođenje aktivnosti iz akcionih planova za djecu bez roditeljskog staranja, osobe sa invaliditetom i žrtve nasilja, u skladu sa referentnim federalnim dokumentima;
- Razvijanje usluga koje sprječavaju odvajanje djece od porodice, koje podstiču povratak u porodicu i podržavaju razvoj opcija alternativne brige o djeci u porodičnom smještaju/hraniteljstvu i usvojenju djece bez roditeljskog staranja;
- Unapređenje usluga dnevnog boravaka i dnevnih aktivnosti za osobe sa invaliditetom i jačanje kapaciteta JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona“, te smještaja osoba sa invaliditetom uz podršku u lokalnoj zajednici;

- Uspostavljanje adekvatnih modela podrške i zaštite porodica u stanju socijalne potrebe, odnosno poduzimanje dodatne mjere u cilju jačanja porodice kao najvažnije jedinice društva;
- Kontinuirani nadzora nad provođenjem zakona, drugih propisa i općih akata Kantona i kontrole namjenskog trošenja odobrenih sredstava iz Budžeta Ministarstva;
- Saradnja sa ustanovama, institucijama i organizacijama civilnog društva na svim nivoima.

S ciljem adekvatne primjene Kantonalnog zakona, Ministarstvo kontinuirano donosi podzakonske akte: pravilnike, uputstva, instrukcije i odluke. U toku 2017. godine su doneseni sljedeći podzakonski akti u ovoj oblasti:

- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe, broj: 02-14-2480-1/17 od 27.02.2017. godine;
- Pravilnik za finansiranje i sufinansiranje projekata povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu u 2017. godini, broj: 09-14-10932-1/17 od 02.08.2017. godine;
- Pravilnik za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata nevladinih organizacija kantonalnog karaktera sa područja Zeničko-dobojskog kantona, broj: 09-14-9706-1/17 od 14.07.2017. godine;
- Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-49-52-24-1/17 od 27.02.2017. godine;
- Instrukciju o postupanju po pitanju smještaja lica u ustanovama socijalne zaštite, broj: 09-35-12695-4-15/17 od 01.12.2017. godine.

Također, primjenjivani su i ranije doneseni vazeći akti, kao što je npr. evidentiranje korisnika socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštitu porodice sa djecom, putem jedinstvene baze SOTAC V2, Instrukciju o načinu postupanja u ustanovama i nadležnim službama socijalne zaštite u provedbi mjera zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja i drugi akti.

Ministarstvo je kontinuirano učestvovalo u aktivnostima reformskih procese u oblastima socijalne zaštite u Federaciji BiH, kao i u izradi strateških, analitičkih i drugih planskih dokumenata te izradi nove zakonske regulative u Federaciji BiH. Ove aktivnosti su provodene prema raspoloživim mogućnostima Ministarstva, uz kontinuiranu saradnju sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i drugim nadležnim ministarstvima sa kantonalnog, entitetskog i državnog nivoa, te naravno kroz neposrednu saradnju sa nadležnim centrima za socijalni rad/općinskim službama za socijalnu zaštitu i organizacijama civilnog društva sa naglaskom na nevladine organizacije.

3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE

3.1. Prava iz socijalne zaštite

3.1.1. Stalna novčana pomoć

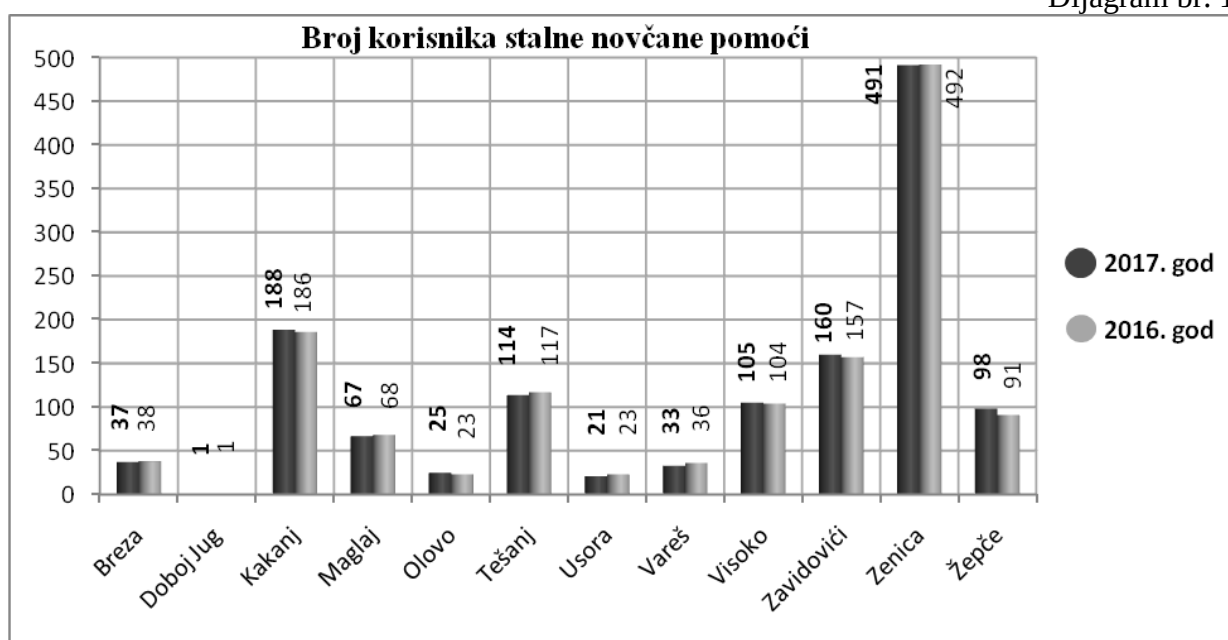
Prema Kantonalnom zakonu pravo na stalnu novčanu pomoć mogu ostvariti lica koja su nesposobna za rad, odnosno spriječena u ostvarivanju prava na rad, koja nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i koja nemaju članova porodice niti srodnike koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja.

Sredstva za stalna novčana pomoć obezbjeđuju se i finansiraju u obimu 60% potrebnih sredstava iz Budžeta Kantona, a 40% iz Budžeta općina/grada.

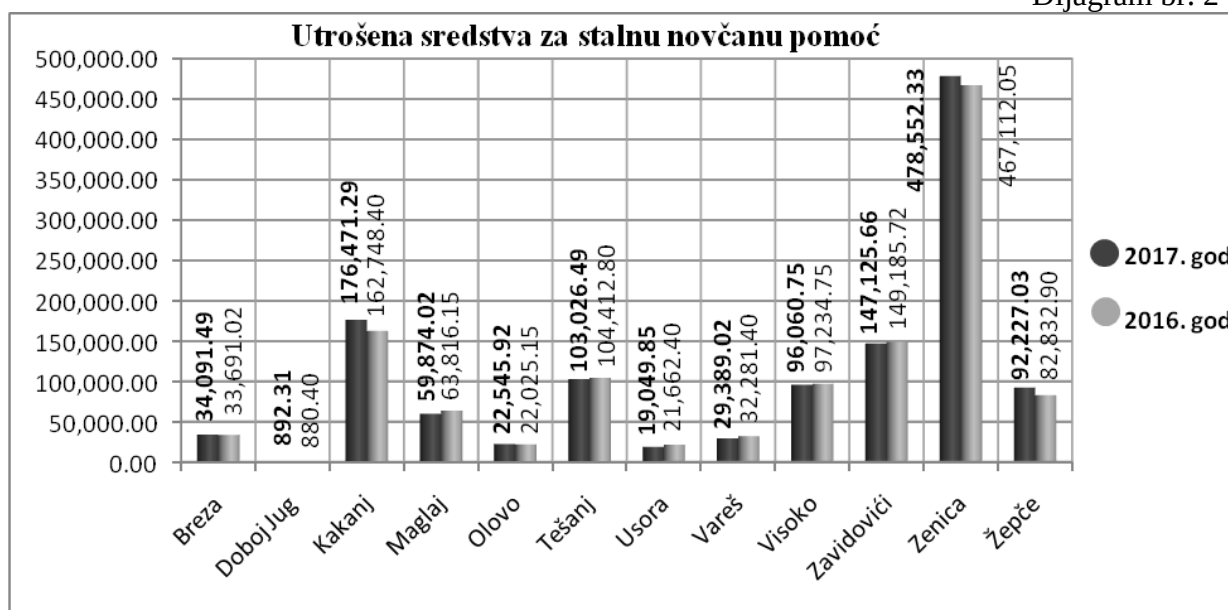
Pravo na stalnu novčanu pomoć u 2017. godini ostvarivalo je 1.340 korisnika a iz Budžeta Kantona izdvojena su sredstva u iznosu od 1.259.306,16 KM. Upoređivanjem stanja sa podacima iz 2016. godine, kada je ovo pravo ostvarivalo 1.336 korisnika, a iz Budžeta Kantona utrošeno 1.237.883,14 KM, možemo konstatovati da je tokom 2017. godine došlo do blagog povećanja za 4 korisnika te do većeg izdvajanja finansijskih sredstava za 21.423,02 KM ili 1,74%.

Više uporednih informacija je dato u dijagramima br. 1 i 2, gdje su prikazani brojevi pokazatelji o broju korisnika po općinama/gradu Zeničko-dobojskog kantona, kao i utrošak dijela finansijskih sredstava koja su isplaćena samo iz Budžeta Kantona.

Dijagram br. 1

Dijagram br. 2

Kantonalnim zakonom je propisano da se jednom godišnje vrši usklađivanje novčane pomoći, a koja nije fiksno utvrđena, sa utvrđenim iznosom prosječne plaće Kantona iz prethodne godine (u daljem tekstu: *prosječna plaća*), zbog čega je Ministarstvo donijelo Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, koje se primjenjivalo od 01.02.2017. godine.

U 2017. godini naknade i pomoći su isplaćivane prema prosječnoj plaći Kantona u iznosu 730,00 KM, što je uticalo na neznatno uvećanje svih naknada i pomoći, jer je u 2016. godini prosječna plaća iznosila 718,00 KM. Iznosi uvećanja stalne novčane pomoći su prikazani u tabeli br. 2.

Tabela br. 2

Brojna struktura porodice	Ukupna visina stalne novčane pomoći		Učešće Kantona u iznosu od 60%		Učešće Općina/Grad u iznosu od 40%	
	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.
Jednočlano i dvočlano domaćinstvo	124,10	122,05	74,46	73,25	49,64	48,80
Tročlano domaćinstvo	136,51	134,25	81,91	80,55	54,60	53,70
Četveročlano domaćinstvo	150,16	147,70	90,10	88,60	60,06	59,10
Petočlano domaćinstvo	165,18	162,45	99,11	97,45	66,07	65,00
Šestočlano i veće domaćinstvo	167,90	165,15	100,74	99,10	67,16	66,05

Prema izvještajima nadležnih centara za socijalni rad i službi socijalne zaštite, a u skladu sa odlukama Grada Zenice i Općine Usora, pod povoljnijim uslovima iz budžeta ovih lokalnih zajednica finansirano je pravo na stalnu novčanu pomoć. U gradu Zenica tokom 2017. godine, ovo pravo ostvarivalo je 220 korisnika u iznosima pomoći od 135,29 KM, dok je u Općini Usora pravo ostvarivalo 17 korisnika u iznosima pomoći od 75,00 KM i 100,00 KM.

Pravo na druge vidove materijalne pomoći korisnici stalne novčane pomoći ostvarivali su u građani: u Gradu Zenica, pravo na subvenciju grijanja ili ogrijeva za 772 korisnika u ukupnom iznosu 174.478,38 KM i pomoć u školskom priboru za 185 djece korisnika socijalne pomoći u ukupnom iznosu 14.798,00 KM; zatim u Općini Tešanj, pravo na subvenciju grijanja ili ogrijeva ostvarivalo je 113 korisnika u ukupnom iznosu 22.000,00 KM, snošenje troškova komunalnih usluga korisnicima stalne novčane pomoći za 37 korisnika pomoći 17,00 KM mjesečno po domaćinstvu; te u Općini Vareš gdje je pravo na subvenciju komunalnih usluga ostvarilo 34 korisnika. Sve općine su se obavezale da snose troškove sahrane korisnicima stalne novčane pomoći.

Također, u skladu sa članom II Odluke Vlade Federacije BiH o subvencioniranju potrošnje električne energije, broj 754/2011 od 19.07.2011. godine, svi korisnici stalne novčane pomoći sa područja Zeničko-dobojskog kantona tokom 2017. godine nastavili su ostvarivati pravo na subvenciju električne energije.

3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć

Privremena i jednokratna novčana pomoć priznaje se licima ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe usljed okolnosti propisanih Kantonlaim zakonom. Ovaj vid pomoći se u praksi pokazuje kao veoma efikasan, jer u skladu sa načelom blagovremenosti i efikasnosti omogućava ublažavanje ili otklanjanje nastalog stanja socijalne potrebe pojedinca i porodice. Pravo se ostvaruje putem centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi (u nastavku: *centar/služba*) na osnovu prijedloga Stručnog tima.

U 2017. godini sredstava za jednokratne novčane pomoći su odobravana Odlukama Vlade Kantona, broj: 02-14-11122/17 od 31.07.2017. godine, broj: 02-14-15652/17 od 15.11.2017. godine i broj: 02-14-17893/17 od 25.12.2017. godine, tako da su sredstva doznačavana putem centara/službi kroz tri uplate u ukupnom iznosu od 165.100 KM. Zbog zakašnjele uplate jedne

polovine odobrenih sredstava, ista su odobravana i u 2018. godinu. Sumirani podaci iz centara/službi o broju korisnika jednokratne pomoći pokazuju da je pomoć ostvarilo 1.749 korisnika. Visinu odobrenih sredstava i broj korisnika za Grad/općinu predložili smo na strani broj 21. u tabeli br.10.

Ovo pravo nije finansirano tokom 2016. godine, što je uticalo da je bio manji ukupan broj korisnika prava iz socijalne zaštite. Do tada je ovo pravo finansirano u istom iznosu kao i za 2017. godinu. U 2015. godini evidentirano je 1.366 korisnika koji su ostvarilo pravo na jednokratnu pomoć.

Prema dostavljenim podacima, u skladu sa općinskim /gradskim odlukama putem centara/službi za korisnike privremene i jednokratne novčane pomoći u 2017. godini sredstva su izdvajale Grad/općine: Zenica za 364 korisnika, Tešanj za 1.446 korisnika, Usora za 15 korisnika, Žepče za 315 korisnika, Vareš za 210 i Visoko za 344 korisnika. Općinu Maglaj sredstva za ovaj vid pomoći ne odobrava putem Centra za socijalni rad, nego samo putem Službe za društvene djelatnosti, i za to je izdvojila 7442,00 KM.

3.1.3. Pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja

U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 03/15), pravo na tuđu njegu i pomoć je finansirano iz Budžeta Kantona do kraja aprila 2015. godine, nakon čega su svi korisnici u kontinuitetu nastavili da isto pravo ostvaruju po povoljnijim uslovima u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 15/09, 45/16 – u daljem tekstu: *Federalni zakon*). Nakon ovih izmjena i dalje je ostala obaveza kantona da finansiraju pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja. U našem Kantonu pravo se ostvaruje u skladu sa Uputstvom Ministarstva o postupku priznavanja nadoknade troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu.

Refundacija troškova medicinskog vještačenja u Institutu za medicinsko vještačenje po obradi iznose 85,41 KM, a u kućnoj posjeti 128,11 KM. U 2017. godini pravo na refundaciju troškova ostvarilo je 402 korisnika i utrošeno 37.608,98 KM, dok je u 2016. godini ovo pravo ostvarilo 380 korisnika i utrošeno 44.405,50 KM. Dakle, utrošeno je manje sredstava za 6.796,52 KM zbog toga što je u 2017. godini bio manji broj medicinskog vještačenja u kućnoj posjeti.

3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad

Pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad ostvaruju djeca i mlade osobe sa poteškoćama u psihofizičkom razvoju:

- do navršenih 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namjenjenim djeci sa smetnjama u psihofizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama odgovarajućih ustanova za osnovno obrazovanje;
- do navršenih 18 godina života ukoliko zbog psihofizičkih sposobnosti nisu bili u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku;
- ukoliko nastavljaju osposobljavanje i rad u srednjoj školi gdje se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju, te
- poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života.

Dijete ili mlada osoba koje se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, u skladu sa uslovima i kriterijima utvrđenim Kantonalnim zakonom, ima pravo na pokriće troškova smještaja, prehrane i prijevoza. Prijevoz

do obrazovne institucije može ostvariti dijete ili mlada osoba a po potrebi i roditelj/pratilac, u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom saobraćaju, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili porodičnom smještaju.

Porodice sa djecom i mladima koje koriste ovo pravo, također se priznaje prava na dječiji dodatak pod povoljnijim uslovima, te mogu ostvariti jednokratnu ili socijalno-intervenirajuću pomoć sa ciljem prevazilaženja stanja socijalne potrebe. Podaci o broju korisnika internatskog smještaja, po mjestu prebivališta korisnika i boravka u ustanovi, dati su u tabeli br. 3.

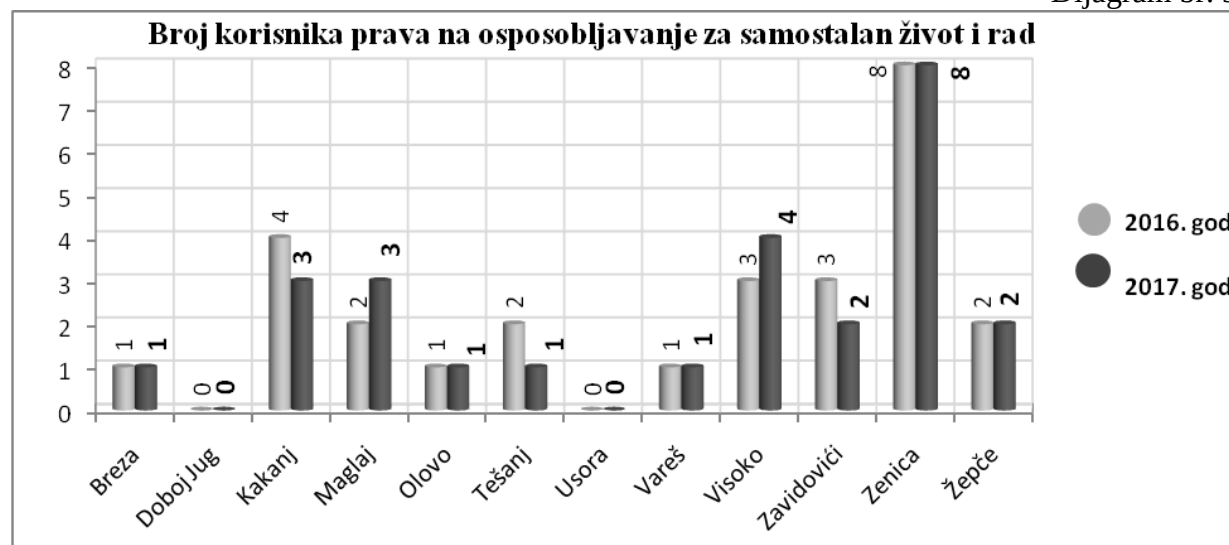
Tabela br. 3.

Redni broj	SOCIJALNE USTANOVE	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		godina	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo	2017. g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	4
		2016. g	0	0	0	0	0		0	0		1	3	0	4
2	JU Centar za slijepu i slabovidnu djecu Sarajevo	2017. g	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	5	0	8
		2016. g	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	4	0	6
3	Zavod za specijalno obrazovanje i vaspitanje Mjedenica	2017. g	1	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1	5
		2016. g	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0	1	1	7
4	Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora Tuzla	2017. g	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
		2016. g	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
5	Đački dom Zenica	2017. g	0	0	3	1	1	0	0	0	2	0	0	1	8
		2016. g	0	0	4	1	1	0	0	0	0	1	0	1	8
UKUPNO		2017. g	1	0	3	3	1	1	0	1	4	2	8	2	26
UKUPNO		2016. g	1	0	4	2	1	2	0	1	3	3	8	2	27

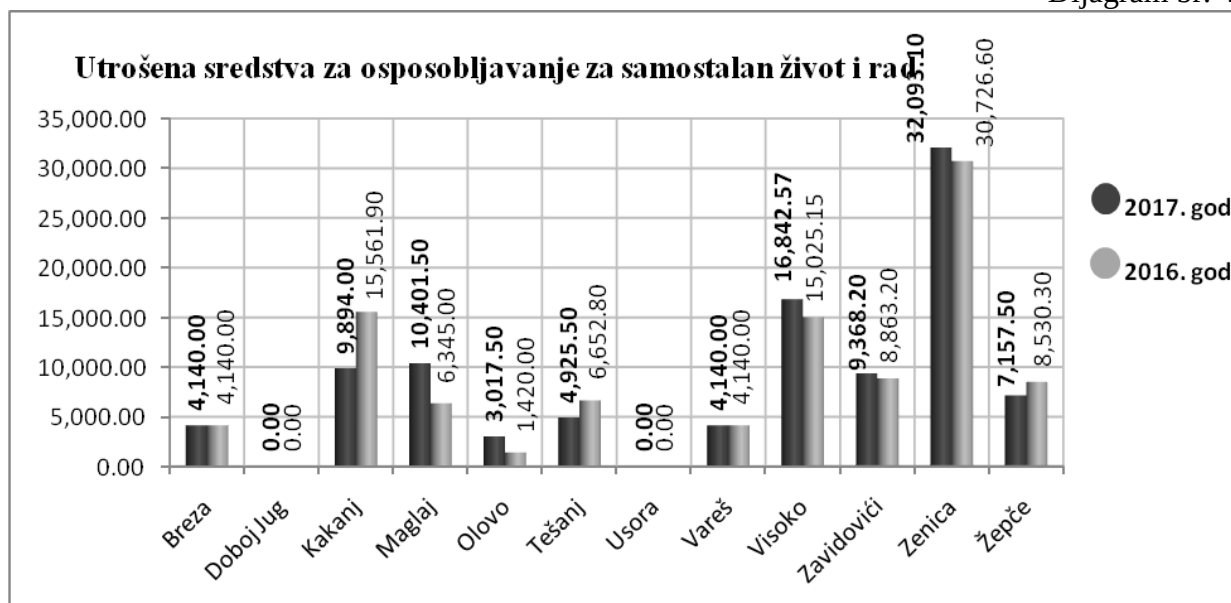
Pravo na internatski smještaj u ustanovama za osposobljavanje za život i rad u 2017. godini ostvarivalo je 26 djece i mladih osoba ometenih u psiho-fizičkom razvoju a korištenje prijevoza do obrazovne institucije ostvarivao je jedan korisnik iz Visokog. Za finansiranje ovih prava iz Budžeta Kantona u 2017. godini utrošeno je 101.979,87 KM, dok je u 2016. godini iz budžeta Kantona za 27 osoba utrošeno 101.404,95 KM, to jeste pravo je ostvarivalo manje za jedan korisnika i utrošeno je manje sredstava za 574,92 KM ili 0,57%.

Više komparativnih podataka o broju korisnika i potrošnji sredstava, po općinama/gradu Kantona može se vidjeti u dijagramu br. 3 i 4.

Dijagram br. 3

Dijagram br. 4

3.1.5. Smještaj u drugu porodicu

Smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna briga i pomoć radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a koje ne mogu ostvariti u krugu vlastitih porodica ili na drugi način i to pod uslovima propisanim Kantonalnim zakonom. Ovo pravo podrazumijeva srodnički i hraniteljski smještaj (smještaj u drugu porodicu) uz propisanu naknadu za srodnike, odnosno hranitelje.

Ovaj vid vaninstitucionalnog zbrinjavanja djece i odraslih, i dalje predstavlja izazov u oblasti socijalne zaštite zbog nedovoljno razvijene usluge hraniteljstva na području Kantona, a što bi dugoročno trebalo da se unaprijedi primjenom Zakonom o hraniteljstvu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 19/17). Ovaj Zakon je objavljen 15.03.2017. godine i stupio je na snagu osmog dana od objavljivanja, s tim da će se početi primjenjivati nakon 12 mjeseci od dana stupanja na snagu. Shodno ovom Zakonu, u međuvremenu su pokrenute aktivnosti Federalnog ministarstva rada i socijalne politike na edukacijama profesionalaca iz centara za socijalni rad prema međunarodno priznatom „PRIDE“ modelu edukacije u oblasti hraniteljstva. Putem ovog Ministarstva su nominirana dva predstavnika iz centara za socijalni rad Zenica i Kakanj, tj. dva socijalna radnika koji su ujedno i referenti za hraniteljstvo u matičnim ustanovama. U toku 2017. godine, ovi edukatori su educirali grupu od 20 hranitelja, potencijanih hranitelja i usvojitelja sa područja Kantona. Ova grup hranitelja je bila najbrojnija na području Federacije BiH u odnosu na druge grupe potencijalnih hranitelja koji su bili uključeni u edukacije provedene u drugim zainteresovanim kantonima.

U Tabeli br. 4, prikazani su podaci o datim saglasnostima za ostvarivanje prava djece na smještaj u drugu porodicu do maja 2018. godine.

Tabela br. 4

Date saglasnosti za smještaj u drugu porodicu	Breza	Doboj	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Visoko	Vareš	Zavidovi	Zenica	Žepče	Ukupno:
- srodnička porodica	-	-	1	2	-	-	-	2	-	-	8	-	13
- hraniteljska porodica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	-	5
Ukupno:	-	-	1	2	-	-	-	2	-	1	12	-	18

Kao što je prikazano u tabeli, Ministarstvo je dalo 18 saglasnosti za smještaj u drugu porodicu.

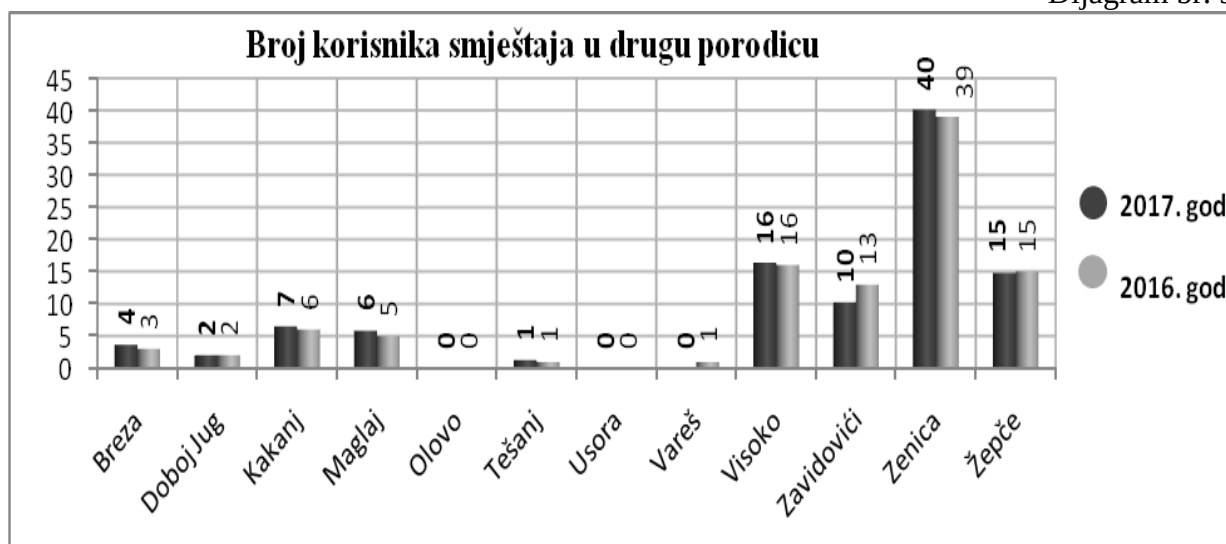
U skladu sa Kantonalnim zakonom, naknade za smještaj lica u drugu porodicu u 2017. godini isplaćivane su u većim iznosima u odnosu na iznos naknada u 2016. godini, zbog veće prosječne plaće Kantona, što je prikazano u tabeli br. 5:

Tabela br. 5

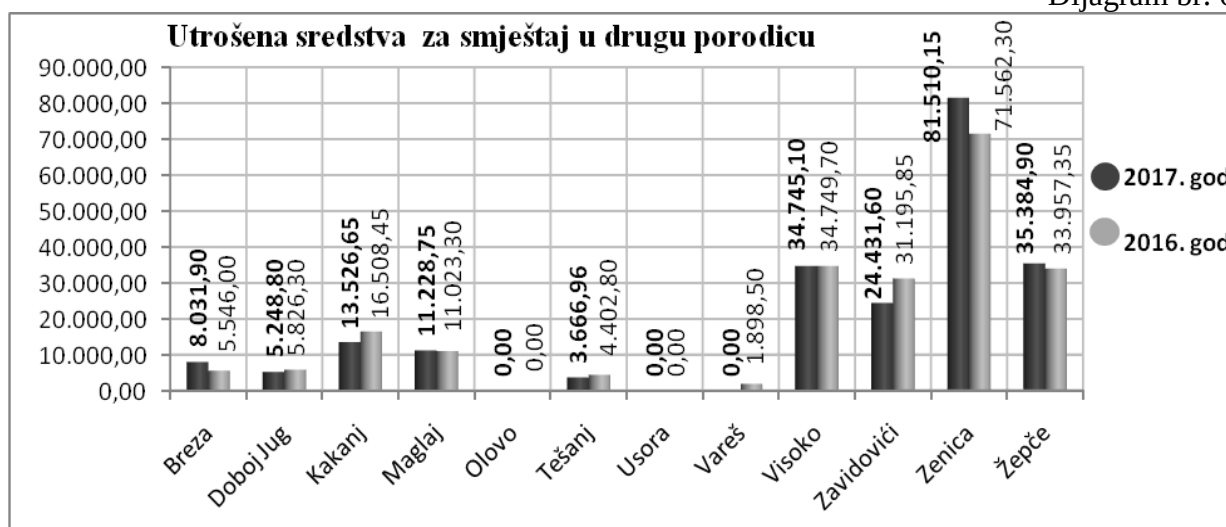
Vrste smještaja u drugu porodicu:	Isplata u 2017.godini	Isplata u 2016.godini
1. srodničku porodicu	160,60 KM	157,95 KM
2. nesrodničku (hraniteljsku) porodicu	219,00 KM	215,40 KM
3. smještaj djeteta i odrasle osobe ometene u psiho-fizičkom razvoju	292,00 KM	287,20 KM

Detaljniji pokazatelji o broju korisnika i utrošenim sredstvima za pravo na smještaj djece i odraslih u drugu porodicu, po općinama/gradu Kantona za 2016. i 2017. godinu, dati su u dijagramima br. 5 i 6.

Dijagram br. 5

Dijagram br. 6

Ukupno u 2017. godini ovo pravo je ostvarilo 101 korisnik i za finansiranje naknada iz Budžeta Kantona utrošena su sredstva u iznosu od 217.774,81 KM. Poređenjem navedenih podataka sa podacima iz 2016. godine kada je za isti broj korisnika utrošeno 216.670,55 KM, može se konstatovati da su utrošena veća finansijska sredstva za 1.104,26 KM ili 0,51%, na što je zbog izmjena strukture korisnika uticala vrsta smještaja u drugu porodicu.

3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite

Prema Kantonalnom zakonu, smještaj u ustanovu socijalne zaštite može ostvariti dijete i odraslo lice kojem je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne može ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj porodici ili na drugi način, a pod uslovima i na način predviđen Kantonalnim i Federalnim zakonom. Ovim pravom obezbjeđuje se zbrinjavanje: djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, odgojno zanemarene i zapuštene djece, djece žrtava nasilja u porodici, djece sa poremećajima u ponašanju, samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti, lica sa invaliditetom, lica s duševnim smetnjama, starih lica bez porodičnog staranja i lica koja su ovisna o psihoaktivnim supstancama.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, ugovorno su regulisani međusobni odnosi i obaveze Ministarstva i ustanova socijalne-zdravstvene zaštite. Korisnici ovog prava nalaze se na smještaju u ustanovama socijalne zaštite na području Kantona, a to su: JU „Dom porodica“ Zenica, JU „Dom za stara lica Zenica, JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona, „Mala škola“ Vareš, Ustanovu „Sumero centar za podršku osobama sa invaliditetom“ Podružnica Zenica, JU „Đački dom“, te u drugim ustanovama van Zeničko-dobojskog kantona koje su navedene u tabeli br.7.

Shodno odredbama Kantonalnog zakon, općinski/gradski prvostepeni organi su dužni da, prije donošenja rješenja o ostvarivanju prava na: smještaj u ustanovu socijalne zaštite, drugu porodicu, osposobljavanje za život i rad i/ili pokrivanje troškova sahrane/dženaze korisnika smještaja u ustanovu socijalne zaštite, zatraže saglasnost od Ministarstva u slučajevima kada će se ostvareno pravo djelimično ili u potpunosti finansirati iz Budžeta Kantona.

Na osnovu podnesenih zahtjeva centara/službi, Ministarstvo je u 2017. godini dalo 184 saglasnosti za 147 korisnika u svrhu ostvarivanje prava prikazanih u tabeli br. 6.

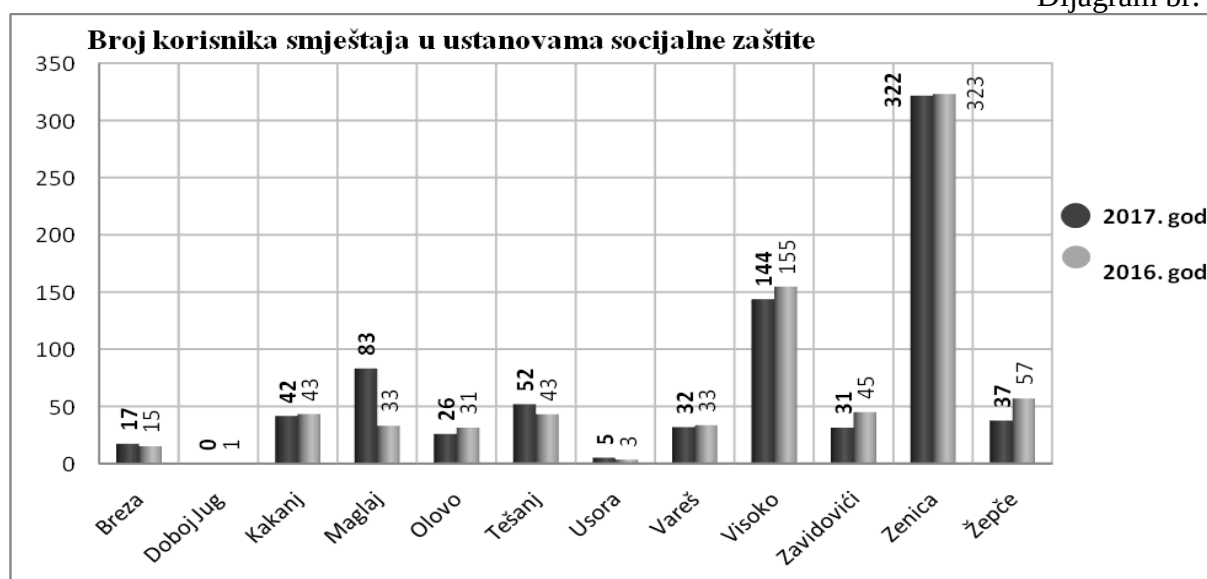
Uzimajući u obzir da je od navedenog broja korisnika obnovljena saglasnost za privremeni smještaj u ustanovu za 56 lica/korisnika, te da je za 22 lica/korisnika smještaja u ustanovu data saglasnost za pokrivanje troškova njihove sahrane/dženaze, proizilazi da je u toku 2017. godine 69 lica ostvarilo pravo na: smještaj u ustanovu, drugu porodicu i terapijsku zajednicu, te osposobljavanje.

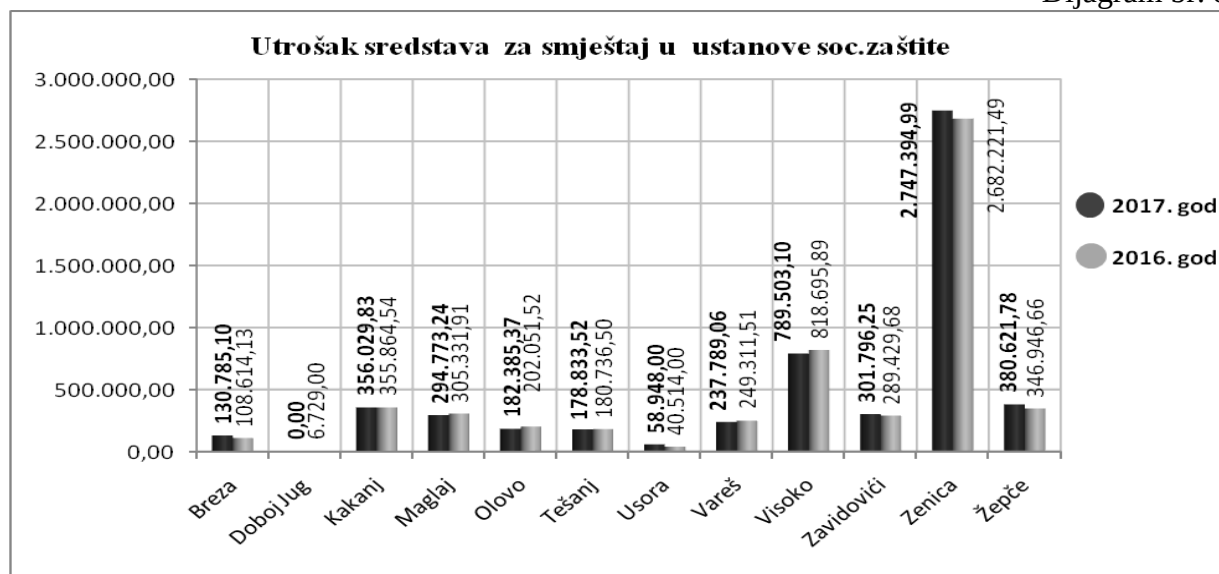
Tabela br. 6

Općina/ Grad	Ukupan broj izdatih saglasnosti	Podaci o izdatim saglasnostima po broju zahtjeva/lica i vrsti smještaja/prava													Broj obnovljenih saglasnosti datih za lica koja su na privremenom smještaju	Pregled o broju lica za koje su date saglasnosti u 2017. Godini			
		mltb. Lica	odrasla lica	Gender		privremene saglasnosti za smještaj u ustanovu	stalni smještaj u ustanovu	Ustanova Sumero	Privatilište JU „Dom porodica“ Zenica	druga porodica		osposobljavanje	terapijska zajednica	sadržana/ dženaza		Ukupan broj lica	Gender		od čega mltb. Lica
				M	Ž					rodnička porodica	hraniteljska porodica						M	Ž	
Breza	8	1	7	3	5	8	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6	3	3	1
Doboj Jug	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Kakanj	10	2	8	7	3	4	3	1	0	1	0	0	1	0	2	8	5	3	2
Maglaj	17	2	15	1 2	5	6	3	2	0	2	0	0	1	3	6	12	8	4	2
Olovo	4	0	4	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	2	2	3	1	2	0
Tešanj	9	9	0	6	3	8	0	0	0	0	0	1	0	0	4	8	5	3	8
Usora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Visoko	27	9	18	1 3	14	14	6	1	0	2	0	3	1	0	10	22	12	10	8
Vareš	14	0	14	6	8	3	7	0	0	0	0	0	1	3	2	11	4	7	0
Zavidović i	12	1	11	7 3	5	4	3	2	0	0	1	0	0	2	4	8	4	4	1
Zenica	65	23	42	4 3	31	23	6	6	1	8	4	1	8	8	20	54	29	25	19
Žepče	17	2	15	7	10	6	7	0	0	0	0	0	0	4	3	14	6	8	1
Ukupno:	184	50	134	9 7	87	77	36	13	1	13	5	5	12	22	56	147	77	70	43

U dijagramima br. 7 i br. 8, navedeni su uporedni pokazatelji o broju korisnika prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite kao i utrošena sredstva po općinama/gradu Zeničko-dobojskog kantona.

Dijagram br. 7

Za finansiranje smještaja oko 791 korisnika u 2017. godini, utrošeno je 5.658.860,24 KM, dok je za oko 783 korisnika u 2016. godini bilo utrošeno 5.586.446,83 KM. Uporedni podaci ukazuju da je u 2017. godini broj korisnika veći za 4 korisnika i da je više potrošenih sredstava za oko 72.413,41 KM. Utrošak ovih sredstava je veći zbog toga što se tokom 2017. godine povećavao broj korisnika i povećala cijena troškova u nekoliko ustanova socijalne zaštite.

Sa budžetske pozicije 'Smještaj u ustanove socijalne zaštite', pored smještaja korisnika u ustanove socijalne zaštite, tokom 2017. godine finansirane su i usluge:

- dnevnog zbrinjavanja u JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona sa poslovnim jedinicama: Dnevni centar Visoko sa isturenim odjeljenjem dnevnog centra za odrasle osobe u Zenici, Dnevni centar Tešanj i Dnevni centar Žepče/Maglaj;
- stanovanja u lokalnoj zajednici uz podršku Ustanove „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ Podružnica Nemila, Zenica.

Podaci o broju zbrinutih korisnika sa područja grada/općina Kantona u ustanove socijalne zaštite prikazani su u tabeli br. 10, dok u narednoj tabeli br. 7 predočavamo podatke o broju korisnika i utrošku budžetskih sredstava za smještaj korisnika u ustanove socijalne zaštite, na godišnjem nivou za period 2014-2017. godina. Pregledom ove tabele možemo uočiti da se uvećavao ukupan broj korisnika smještaja u ustanove socijalne zaštite tokom posljednje dvije godine. Broj korisnika je uvećan usljed rada kantonalne JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, odnosno pružanja usluga rane intervencije i dnevnog zbrinjavanja djece i odraslih lica u poslovnim jedinicama navedene Ustanove Dnevnim centrima Tešanj, Žepče/Maglaj i Visoko (sa odjeljenjem za dnevni boravak u Zenici).

Ukoliko posmatramo samo broj korisnika na stalnom smještaju u ustanovama, možemo uočiti da je došlo do manjeg povećanja broja korisnika i potrošnje sredstava u ustanovama koje se nalaze van Kantona u odnosu na ustanove sa područja Kantona. Isto je nastalo kao rezultat zalaganja ovog Ministarstva u saradnji sa centrima za socijalni rad/nadležnim općinskim službama, da se prioritetno razmatra mogućnost smještaja korisnika u ustanove za institucionalni i vaninstitucionalni smještaj koje djeluju na području Kantona.

Na ovaj način se korisnicima i njihovim srodnicima olakšavaju održavanja kontakata (posjete srodnika, posjete korisnika porodici i dr.), te se potencira korištenje postojećih resursa, odnosno jačanje istih, kao i kvaliteta usluga u Kantonu.

Tabela br. 7

USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE			Ukupno na godišnjem nivou za 2017.	Ukupno na godišnjem nivou za 2016.	Ukupno na godišnjem nivou za 2015.	Ukupno na godišnjem nivou za 2014.
1	Zavod za zbrinjavanje MI djece i omladine Pazarić	broj	68	68	68	70
		KM	752.931,62	779.481,92	797.527,71	804.462,14
2	JU škola za odgoj i obrazovanje Zenica	broj	-	28	47	46
		KM	-	74.295,00	93.210,00	91.065,00
3	„Naš dom“ d.o.o. Travnik	broj	22	27	30	36
		KM	150.621,95	184.884,83	228.706,48	263.475,08
4	JU Dom za lica sa invaliditetom Višegrad	broj	1	1	1	2
		KM	7.108,00	7.108,00	7.766,36	13.279,67
5	Zavod za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo	broj	1	0	1	4
		KM	4.050,30	0,00	8.592,00	37.600,00
6	JU Dom za lica sa invaliditetom Prijedor	broj	1	2	2	2
		KM	8.664,00	18.014,00	17.884,40	17.664,00
7	Sveta obitelj Mostar	broj	1	2	2	2
		KM	19.389,00	32.160,00	32.160,00	27.580,00
8	„Mala škola“ Vareš	broj	3	3	3	5
		KM	12.294,72	12.294,72	15.294,72	26.576,72
9	JU „Dom-porodica“ Zenica	broj	72	84	92	95
		KM	776.000,00	819.960,26	876.628,59	885.939,87
11	Dom zadjecu bez roditeljskog staranja Sarajevo	broj	1	1	1	1
		KM	7.140,00	7.140,00	7.140,00	7.140,00
12	„Majčino selo“ Medugorje	broj	1	1	2	2
		KM	4.567,20	7.697,52	7.227,05	11.565,16
13	Edukacijsko-rehabilitacijski Centar DUGA Novi Travnik	broj	2	3	2	2
		KM	16.480,00	14.880,00	14.880,66	13.180,00
14	Zavod za zbrinjavanje MI osoba Bakovići	broj	78	76	75	74
		KM	790.305,14	778.480,22	761.940,88	755.606,42
15	Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS	broj	1	2	2	2
		KM	10.304,02	15.830,26	14.887,92	14.900,28
16	SOS Kinderdorf Sarajevo	broj	12	18	21	30
		KM	29.387,81	44.805,00	59.028,90	71.211,30
17	FONDACIJA „SELO MIRA“ Lukavac – Turija	broj	12	14	16	20
		KM	73.107,16	78.409,38	94.809,19	113.298,38
18	Zavod za zbrinjavanje MIL – Drin	broj	137	134	143	143
		KM	1.420.953,26	1.475.421,34	1.549.755,08	1.588.122,26
19	Zavod za liječenje „Jakeš“ Modriča	broj	2	2	2	3
		KM	11.529,00	11.529,00	17.543,60	24.247,04
20	JU Dom za stara lica Zenica	broj	23	21	20	22
		KM	150.431,65	136.275,59	161.423,65	152.628,30
21	Penzionerski dom sa stacionarom	broj	45	38	38	43
		KM	364.130,95	298.130,10	307.491,55	211.693,74
22	Sumero Centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici	broj	28	17	10	-
		KM	257.502,38	103.151,15	17.813,30	-
23	JU Centar za djecu i odrasle s posebnim potrebama Zenica	broj	90	91	98	-
		KM	248.587,56	274.371,60	158.000,04	-
24	DC Maglaj	broj	66	51	52	50
		KM	141.804,00	141.804,00	141.804,00	141.804,00
24	JU Centar – PJ Visoko	broj	70	72	-	-
		KM	201.695,04	201.695,04	-	-
24	JU Centar - PJ Tešanj	broj	34	23	-	-
		KM	65.025,48	54.187,90	-	-
25	JU Centar - dnevni boravak (Dom porodica, JU Škola i dr.) u Zenici	broj	18	-	-	-
		KM	120.000,00	-	-	-

26	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Marjanovac“	broj	2	1	2	2
		KM	11.550,00	3.770,00	5.700,00	4.010,00
27	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluća“ Lukavac	broj	1	2	2	-
		KM	3.300,00	8.870,00	4.040,00	-
28	Terapijska zajednica PROI Kakanj	broj	-	-	-	1
		KM	-	-	-	4.500,00
29	UG "Put života - put feniksa"	broj	-	1	-	-
		KM	-	1.800,00	-	-
	UKUPNO	broj	791	783	732	657
		KM	5.658.860,24	5.586.446,83	5.401.256,08	5.281.549,36
	UKUPNO NA PODRUČJU ZE-DO KANTONA	broj	430	429	360	261
		KM	2.217.471,78	2.117.965,36	1.771.665,85	1.509.707,63

U 2017. godini, a u skladu sa Kantonalnim zakonom i propisanom procedurom Ministarstvo je rješavalo zahtjeve i vršilo utvrđivanju propisanih uslova, odnosno izdalo Rješenja o ispunjavanju propisanih uslova za početak obavljanja djelatnosti ustanova socijalne zaštite za smještaj starijih osoba i osoba s invaliditetom bez ili s minimalnom njegom, i to za: Ustanovu „Zlatno doba“ Usora, Ustanovu za smještaj i njegu starijih osoba Tešanj, Ustanovu za smještaj i njegu starijih osoba „Rajkovača&Šušak“ Usora i Centar za zbrinjavanje i njegu starih i iznemoglih lica Zenica. Od navedenih ustanova, Ministarstvo ima potpisan ugovor o uslovima smještaja i pružanja usluga samo sa Ustanovom Centar za zbrinjavanje i njegu starih i iznemoglih lica Zenica.

Također, Ministarstvo je provelo nadležna postupanja s ciljem utvrđivanja zakonitosti djelovanja ustanova socijalne zaštite koje u svojoj djelatnosti imaju smještaj starijih osoba i osoba s invaliditetom, zbog čega je ostvarena saradnja sa nadležnom gradskom/općinskim službama kako bi se prikupile informacije o izdatim upotrebnim dozvolama objekata u gore navedene svrhe.

Na osnovu anonimne prijave i drugih izvora, Ministarstvo je utvrdilo nezakonito djelovanje dvije ustanove na području Kantona u 2017. godini, te je ostvarena saradnja sa Kantonalnom upravom za inspeksijske poslove, odnosno Kantonalnom poreznom upravom po ovom pitanju.

Ministarstvo je i u 2017. godini podržavalo i aktivno učestvovalo u pokrenutim procesima reforme socijalne zaštite, sa naglaskom na deinstitucionalizaciju i transformaciju ustanova socijalne zaštite i adekvatnog ostvarivanja prava u skladu sa pozitivnim zakonskim rješenjima i međunarodnim dokumentima. U kontekstu ovih procesa, Ministarstvo je u saradnji sa nadležnim ustanovama socijalne zaštite i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike provodilo sljedeće bitne aktivnosti:

- Vezano za smještaj djece bez roditeljskog staranja i osoba s invaliditetom u ustanove socijalne zaštite, Ministarstvo i dalje primjenjuje praksu davanja saglasnosti za privremeni smještaj za većinu korisnika gdje za to postoji mogućnost, uz obavezu prvostepenih organa da intenziviraju aktivnosti s ciljem omogućavanja povratka korisnika u biološke porodice ili iznalaženja alternativnih vidova zbrinjavanja (smještaj u drugu porodicu, usvojenje, smještaj u Ustanovu „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“, usluge dnevnog zbrinjavanja i rane intervencije JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, Prihvatilište za za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti pri JU „Dom porodica“ Zenica).

Po pitanju usvojenja, potrebno je naglasiti da je ovaj poseban oblik porodično-pravne zaštite djece bez roditelja ili odgovarajućeg roditeljskog staranja, kojim se zasniva roditeljski, odnosno srodnički odnos, propisan Porodičnim zakonom („Službene novine Federacije BiH“; broj:

35/05, 41/05 i 35/14). Usvojenje se može zasnovati kao nepotpuno (dijete do navršene 18. godine) i potpuno (dijete do 10. godine života). Iako se smatra najboljim oblikom zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja, podaci ukazuju da se usvojenje vrlo malo koristi kao oblik socijalne zaštite, najčešće zbog neispunjavanja zakonom predviđenih uslova za pokretanje postupka usvojenja (jedan ili oba roditelja nisu dali pristanak, roditeljima nije oduzeto roditeljsko prava usljed neadekvatne brige o djetetu i dr.). Važno je naglasiti da se na smještaju u ustanovama socijalne zaštite nalaze i djeca bez roditeljskog staranja usljed zanemarivanja i nasilja od strane roditelja, odnosno djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama. Tu su i djeca čiji roditelji u određenom periodu nisu mogli da izvršavaju roditeljsku dužnost usljed bolesti i teške materijalne situacije, s tim da roditelji u međuvremenu najčešće nisu uključeni u programe samopomoći ili druge vidove pomoći od strane lokalnih zajednica s ciljem stvaranja uslova povratka djece u biološke porodice. U posebno teškom položaju se nalaze djeca sa fizičkom ili psihičkom ometenošću u razvoju a koja imaju potrebu za alternativnim vidom zbrinjavanja, jer se potencijalni usvojitelji ili hranitelji u praksi vrlo rijetko odlučuju da preuzmu brigu o istima. Zbog navedenog je prisutna situacija da većina djece odraste u institucionalnom sistemu brige, uprkos velikom broju potencijalnih usvojitelja koji su evidentirani pri centrima/službama. U 2017. godini, na smještaju u ustanovama socijalne zaštite se nalazilo 117 djece.

U nastavku slijede podaci centara/službi o usvojenju djece bez roditeljskog staranja, kao i djece koja ispunjavaju uslove za usvojenje sa područja Zeničko-dobojskog kantona za period 2015-2017. godina:

Tabela br. 8

Pregled o broju usvojene djece							
Godina	Po vrsti usvojenja	Uzrast djece				Ukupno:	Ukupno:
		0-5	6-10	11-14	15-18		
2015.	potpuno	4	1	-	-	5	5
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
2016.	potpuno	6	-	-	-	6	6
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
2017.	potpuno	3	1	-	-	4	5
	nepotpuno	-	-	-	1	1	
Ukupno:							16

Tabela br. 9

Pregled o broju djece koja ispunjavaju uslove za usvojenje i potencijalnim usvojiteljima							
Godina	Po vrsti usvojenja	Uzrast djece				Ukupno:	Broj potencijalnih usvojitelja državljana BiH
		0-5	6-10	11-14	15-18		
2015.	potpuno	11	-	-	-	11	229
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
2016.	potpuno	4	1	-	-	5	278
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
2017.	potpuno	1	1	-	-	2	283
	nepotpuno	-	-	-	-	-	

Iz gore navedenog, evidentno je da u prethodne tri godine došlo do nepotpunog usvojenja samo 1 djeteta uzrasta od 15-18. godine života.

- Vezano za aktivnost na projekatu „Glasovi mladih koji napuštaju alternativnu brigu“ koji provodi SOS Dječija sela BiH, Ministarstvo je izradilo Informaciju o zaštiti djece bez

roditeljskog staranja i mladi koji napuštaju alternativnu brigu na području Zeničko-dobojskog kantona, te istu dostavilo SOS Dječija sela BiH za potrebe organizovanja regionalne konferencije, kao jedne od aktivnosti navedenog projekta.

- S obzirom da je u toku rješavanje problematike oko smještaja lica sa duševnim smetnjama u ustanovama socijalne zaštite zatvorenog tipa, a vezano za aktuelne presude za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić Zuhra i drugi protiv Bosne i Hercegovine (Aplikacija br. 3427/13, 74569/13 i 7157/14) od 03. novembra 2015. godine, Ministarstvo i za smještaj većine ovih lica daje saglasnosti za privremeni smještaj na kraći period, s tim da su prvostepeni organi obavezni da prate stanje korisnika s ciljem njihovog povratka u porodicu ili lokalnu zajednicu.
- Kontinuirana saradnja sa JU „Penzionerski dom sa stacionarom Zeničko-dobojskog kantona“ s ciljem unapređenja kvaliteta usluga ove ustanove, te stvaranja uslova za neometan rad iste. Kao rezultat navedeno, dana 18.12.2017. godine, između Ministarstva, ustanove i Federalnog zavoda PIO/MIO Mostar, zaključen je Ugovor o ustupanju na upotrebu poslovnog prostora objekta „Penzionerski dom“ u Zenici.
- Unapređenje saradnje sa JU „Dom-porodica“ Zenica zbog transformacije ove ustanove i integrisanja usluga kao što su: socijalno stanovanje s ciljem društvene integracije mladih bez roditeljskog staranja, Prihvatilište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti sa područja Kantona, provedbe Zakona o hraniteljstvu FBiH i dr. Uz podršku Ministarstva i u 2017. godini JU „Dom-porodica“ Zenica, je nastavila sa realizacijom Programa pripreme mladih koji napuštaju sistem javne brige i osiguranja podrške za samostalni život koji je finansijski podržan od strane Federalnog ministarstva rada i socijalne politike.
- Ministarstvo je provodilo aktivnosti za povećanje socijalne uključenosti i vaninstitucionalnih vidova zbrinjavanja korisnika/lica s invaliditetom i djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju i to:

a) stanovanje u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku

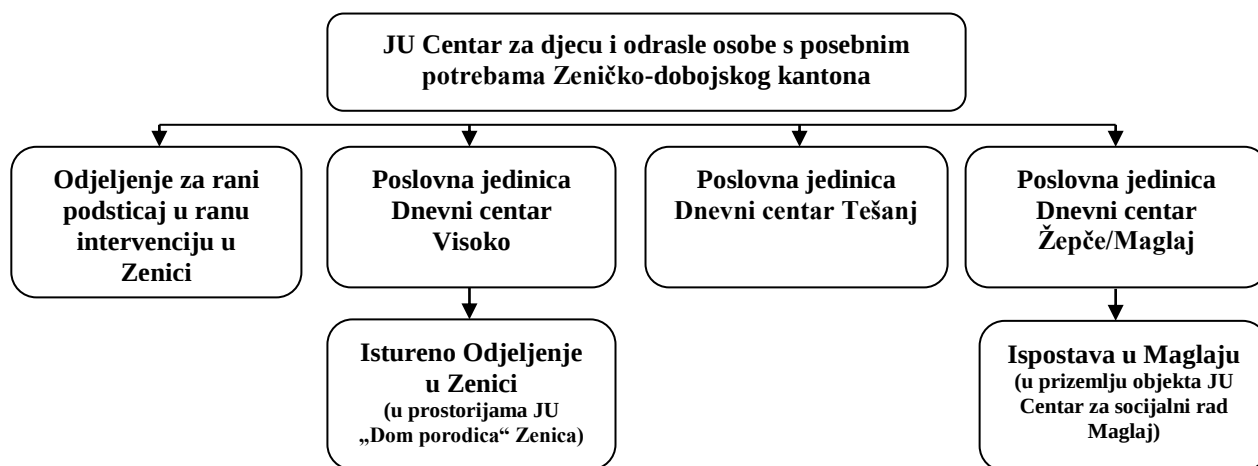
Navedene usluge se omogućavaju u Podružnici ustanove „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ na području Zeničko-dobojskog kantona. Ovaj vid zbrinjavanja podrazumijeva smještaj lica u stambene jedinice na području grada Zenica, gdje im se omogućava stručna podrška asistenata s ciljem njihovog osposobljavanja za samostalan život i socijalno uključivanje u lokalnoj zajednici.

Prema Informaciji Ustanove od 13.12.2017. godine, putem centara za socijalni rad Kantona, ukupno 28 korisnika je smješteno u 11 stambenih jedinica na području grada Zenica. Korisnicima je obezbjeđena stručna podrška od strane 9 asistenata u odnosu na njihove potrebe i to: svakodnevna i kratkotrajna podrška ili svakodnevna i intenzivna podrška ili 24-satna sveobuhvatna podrška. U 2017. godini, u ovu ustanovu je smješteno 11 lica, od čega je 6 lica koja su premještena iz drugih ustanova/zavoda.

Zavisno od broja korisnika i ekonomske opravdanosti za Ustanovu ovaj smještaj se može realizovati i na području drugih općina Kantona te na taj način koristiti raspoloživi resursi.

b) dnevno zbrinjavanje i usluge ranog podsticanja razvoja i rane intervencije

Navedene usluge se omogućavaju u JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ustanova). U nastavku je prikazan organogram Ustanove:

Prema Odluci Skupštine Zeničko-dobojskog kantona o osnivanju Ustanove, broj: 01-5-16268/14 od 18.08.2014. godine, predviđeno je da se sredstva za rad iste obezbjeđuju iz Budžeta Kantona i po osnovu ugovora sa gradom/općinama o učešću u pokriću dijela ili ukupnih troškova usluga, te drugih izvora. S tim u vezi, utvrđen je model po kojem Kanton obezbjeđuje 2/3 sredstava za rad Ustanove, a 1/3 finansiraju grada/općine u udjelu prema procentu broja stanovnika u Kantonu.

Iako se usluge kontinuirano omogućavaju korisnicima sa područja Zeničko-dobojskog kantona, ipak većina nadležnih općina/Grada ne izvršava obaveze sufinansiranja rada Ustanove što je dovelo do poteškoća u radu iste u izvještajnom periodu.

S tim u vezi, Vlada Zeničko-dobojskog kantona u 2017. godini odobrila je dodatna sredstva s ciljem stvaranja preduslova za kontinuirano obavljanje osnovne djelatnosti Ustanove, i to: za sufinansiranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva u 2017. godini u iznosu od 21.453,78 KM i kao pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera u iznosu od 264.220,00 KM.

Također, Ustanovi su odobrena sredstva u iznosu od 3.580,00 KM za realizaciju projekta „Nabavka materijala za podršku djeci predškolskog uzrasta sa senzomotornim poteškoćama“ povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“.

U 2017. godini, Zeničko-dobojski kanton je ukupno izdvojio za rad Ustanove iznos od 1.066.365,86 KM.

Kao rezultat zajedničkih aktivnosti Vlade Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstva i Ustanove, u Budžetu Kantona za 2018. godinu, u razdjelu Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, uvrštena je nova budžetska pozicija – JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, te su za rad Ustanove planirana budžetska sredstva u ukupnom iznosu od 996.000,00 KM.

Prema podacima Ustanove, u 2017. godini su omogućene usluge za 421 korisnika. Sem usluga dnevnog zbrinjavanja i rane intervencije, korisnicima i njihovim roditeljima/starateljima, omogućene su i usluge savjetodavnog rada i mobilnog tima. Usluge stručnog kadra Ustanove pružaju se i u opremljenim prostorijama pri JU Centar za socijalni rad Olovo.

Bitno je naglasiti da je radom Ustanove povećana dostupnost širokog spektra besplatnih stručnih usluga za osobe sa invaliditetom i djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju sa područja Zeničko-dobojskog kantona, a koji nisu u mogućnosti da budu uključeni na redovno školovanje.

Na ovaj način se ujedno provodi i prevencija u smislu institucionalnog smještaja, s obzirom da Ustanova omogućava usluge tokom dana i da korisnici u većini imaju obezbjeđen prevoz, odnosno korisnici se nakon boravka u Ustanovi vraćaju u porodično okruženje u lokalnu zajednicu. U međuvremenu, roditelji/staratelji ili jedan od roditelja/staratelja, sada imaju vremena da se posvete svojim poslovnim ili drugim obavezama.

Pri Ustanovi djeluje Prvostepena stručna komisija za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanja djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju s tim da se procjena preostalih sposobnosti i dalje vrši prema Međunarodnoj statističkoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema (MKB-10).

U kontekstu ovih aktivnosti Ministarstva, bitno je istaći da je Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 124. sjednici, održanoj 25.12.2017. godine, usvojila Izvještaj o radu Radne grupe za realizaciju Prijedloga mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2016. godina, za 2016. godinu. Na sastanku Radne grupe za provedbu Prijedloga mjera, održanom 05.12.2017. godine, ponovo je razmatrana inicijativa ove Radne grupe za provođenje kampanje, odnosno organizovanje okruglog stola o značaju zamjenske porodice u lokalnim zajednicama. Stoga je važno naglasiti da je JU Centar za socijalni rad Breza realizovao relevantni okrugli stol 12.12.2017. godine uz prisustvo predstavnika navedene ustanove, Ministarstva, Općinskog Vijeća i Općine Breza, Doma zdravlja i obrazovnih ustanova (obdanište, osnovna i srednja škola), certificiranih trenera – edukatora za hraniteljske porodice, te hraniteljskih porodica.

Predstavnici Ministarstva i ustanova socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona kontinuirano učestvuju na događajima kao što su: konferencije, okrugli stolovi, edukacije i dr., ali i u članstvu radnih grupa i koordinacionih tijela s ciljem unapređenja zaštite i prava korisnika socijalne zaštite i zakonske regulative, odnosno lica u stanju socijalne potrebe.

Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove i dr. prava socijalne zaštite u 2017. godini

Tabela broj 10

Redni broj	PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE		OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidović	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Stalna novčana pomoć, broj priznatih prava	broj	37	1	188	67	25	114	21	33	105	160	491	98	1.340
		KM	34.091,49	892,31	176.471,29	59.874,02	22.545,92	103.026,49	19.049,85	29.389,02	96.060,75	147.125,66	478.552,33	92.227,03	1.259.306,16
2	Jednokratne novčane pomoći	broj	118	59	98	108	91	210	43	66	112	90	284	87	1.366
		KM	9.400,00	6.400,00	16.000,00	9.600,00	9.400,00	17.000,00	7.200,00	9.400,00	17.900,00	10.300,00	40.500,00	12.000,00	165.100,00
3	Smještaj u drugu porodicu	broj	4	2	7	6	0	1	0	0	16	10	40	15	101
		KM	8.031,90	5.248,80	13.526,65	11.228,75	0,00	3.666,96	0,00	0,00	34.745,10	24.431,60	81.510,15	35.384,90	217.774,81
4	Smještaj u ustanove socijalne zaštite	broj	17	0	42	83	26	52	5	32	144	31	322	37	791
		KM	130.785,10	0,00	356.029,83	294.773,24	182.385,37	178.833,52	58.948,00	237.789,06	789.503,10	301.796,25	2.747.394,99	380.621,78	5.658.860,24
5	Osposobljavanje za samostalan život i rad	broj	1	0	3	3	1	1	0	1	4	2	8	2	26
		KM	4.140,00	0,00	9.894,00	10.401,50	3.017,50	4.925,50	0,00	4.140,00	16.842,57	9.368,20	32.093,10	7.157,50	101.979,87
UKUPNO		broj	177	62	337	267	143	378	69	132	381	294	1.145	239	3.623
		KM	186.448,49	12.541,11	571.921,77	385.877,51	217.348,79	307.452,47	85.197,85	280.718,08	955.051,52	493.021,71	3.380.050,57	527.391,21	7.403.021

3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući je jedno od prava koja proizilazi iz Kantonalnog zakona pod određenim uslovima. Pravo mogu ostvariti lica kojima je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnom oštećenju potrebna kućna njega i pomoć u kući zbog nemogućnosti da se staraju o sebi, i to ukoliko ne ostvaruju pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica shodno Kantonalnom ili Federalnom zakonu, odnosno ako nemaju mogućnosti da se njega i pomoć pod određenim uslovima osigura na drugi način. Ovo pravo se finansira samo iz budžeta općina/grada i realizuje se angažovanjem udruženja, pravnog ili fizičkog lica za pružanje usluga kućne njege i pomoći u kući, ukoliko ima iskustvo te posjeduje materijalne i kadrovske kapacitete.

Značaj ostvarivanja ovog prava za građane, ogleda se u omogućavanju blagovremene i kontinuirane usluge u kućnom i humanijem okruženju korisnika, odnosno boravku u lokalnoj zajednici i iskorištavanju postojećih kapaciteta i resursa korisnika i lokalne zajednice. Do kraja 2017. godine, nije registrovan niti jedan slučaj ostvarivanja ovog prava u gradu/općinama Zeničko-dobojskog kantona, što u znatnoj mjeri utiče na broj zahtjeva centara/sluzbi prema Ministarstvu za smještaj starih lica u ustanove socijalne zaštite.

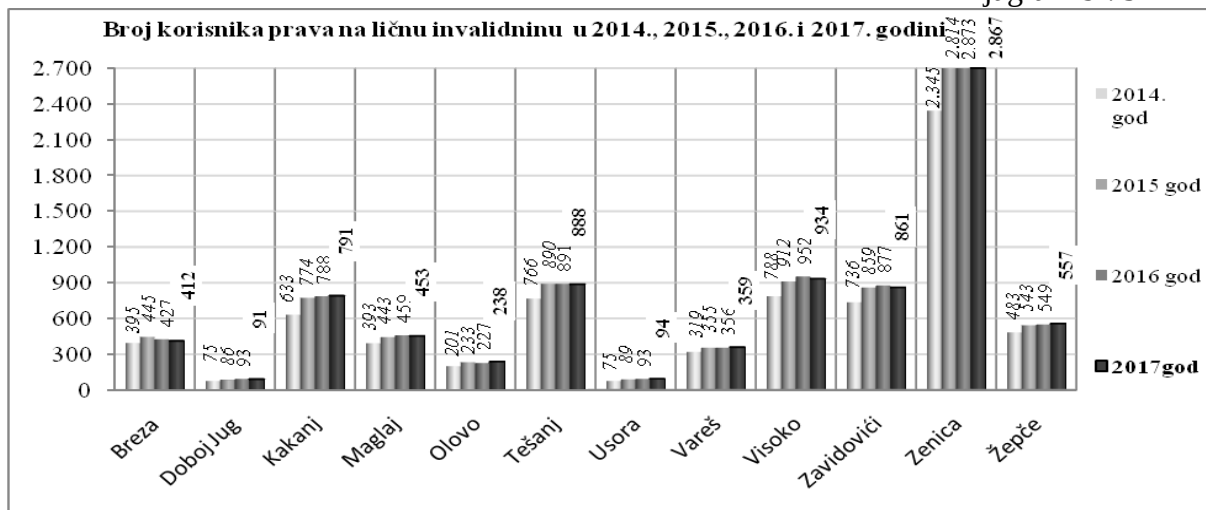
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona

Osnovna prava lica sa invaliditetom su definisana i uređena Federalnim zakonom i to kao: lična invalidnina, pravo na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak. Na osnovu nalaza i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje ova prava mogu ostvariti lica kojima je utvrđena visina invaliditeta 90% ili 100% i utvrđena potreba za nekim od preostala dva prava, odnosno lice može ostvariti samo pravo na invalidninu u navedenom procentu i ako je utvrđena potreba istovremeno može ostvarivati i pravo na pomoć i njegu od drugog lica i/ili pravo na ortopedski dodatak

Postupak o priznavanju ovih prava vrši se putem centara/sluzbi i evidencija vodi u bazi SOTAC. Prema podacima iz ove baze ukupan broj korisnika prava lica sa 100% ili 90% invaliditetom u Zeničko-dobojskom kantonu na kraju 2017. godine bio je 8.545 korisnika a ostvarivali su 18.876 prava. U toku 2016. godine broj korisnika prava bio je 8.585 korisnika i ostvareno je 18.907 prava, dok je u 2015. godine broj lica s invaliditetom bio 8.443 korisnika i ostvareno 19.785 prava.

Uporedni podaci o broju korisnika prava na ličnu invalidninu za period 2014.-2017. godinu pokazuju da je broj korisnika ovog prava rastao do 2016. godine, a da se u 2017. godini smanjio za 40 korisnika. Iz ovoga se može zaključiti da se postepeno povećavao obuhvat korisnika u svim lokalnim zajednicama, to jeste da su lica s invaliditetom postepeno saznavala i podnosila zahtjeve te ostvarivala pravo, da je stanovništvo vjerovatno upoznato sa ostvarivanjem ovog prava i da posljednji podaci pokazuju realniju sliku broja osoba s civilnim invaliditetom. Uvid i više podataka o brojnom stanju korisnika prava na ličnu invalidninu, razvrstano po lokalnim zajednicama, dato je u dijagramu br. 9.

Dijagram br. 9

U finansiranju svih prava lica sa invaliditetom iz Budžeta Federacije BiH za 2017. godinu za građane našeg Kantona izdvojeno je oko 28.464152,64 KM, dok je u 2016. godini izdvojeno oko 28.533.926,40 KM. Naknade za navedena prava isplaćuju se iz budžeta Federacije BiH, u iznosima kako je prikazano u tabeli br. 11.

Tabela br. 11

Prava osoba sa invaliditetom	I grupa (100% invaliditet)	II (90%) invaliditet
Lična invalidnina	109,76 KM	82,32 KM
Tuđa njega i pomoć	274,40 KM	137,20 KM
Ortopedska pomagala	19,20 KM	

Detaljniji podaci o broju ostvarenih prava lica sa invaliditetom za 2017. godinu dati su u tabeli br. 12.

Tabela br.12

OPĆINE ZE- DO KANTONA	Prava civilnih (neratnih) invalida					Ukupno 100% i 90%	Ukupno prava
	Lična invalidnina		Tuđu njega i pomoć		Ortopetski dodatak		
	100%	90%	F BiH I grupa	F BiH II grupa			
BREZA	230	182	133	205	141	412	891
DOBOJ-JUG	62	29	49	35	55	91	230
KAKANJ	480	311	341	312	301	791	1.745
MAGLAJ	292	161	198	164	182	453	997
OLOVO	143	95	85	108	75	238	506
TEŠANJ	579	309	405	323	320	888	1.936
USORA	66	28	54	33	45	94	226
VAREŠ	202	157	137	176	139	359	811
VISOKO	598	336	403	362	377	934	2.076
ZAVIDOVIĆI	543	318	370	353	342	861	1.926
ZENICA	1902	965	1254	978	1187	2.867	6.286
ŽEPČE	351	206	226	239	224	557	1.246
Ukupno	5.448	3.097	3.655	3.288	3.388	8.545	18.876

3. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Osnovna prava civilnih žrtava rata su definisana i uređena Federalnim i Kantonalnim zakonom, tako da civilne žrtave rata imaju pravo na: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje; dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; ortopedski dodatak; porodičnu invalidninu; zdravstvenu zaštitu. Ova prava se finansiraju iz Budžeta Federacije i Kantona. Iz Budžeta Kantona se finansiraju i sljedeća prava za čije je bolje uređenje potrebno da se uključe drugi sektori i nivoi vlasti, a to su: pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala; osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija); prioritetno zapošljavanje; prioritetno stambeno zbrinjavanje; psihološka i pravna pomoć.

Shodno rješenjima koja proizilaze iz navedenih zakona, finansiranje za prva četiri prava civilnih žrtava obezbjeđuje se u omjeru 70 % iz Federalnog budžeta i 30 % iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona. Osnovica za obračun novčanih primanja ovih lica iznosi 70% od osnovice utvrđene u skladu s federalnim propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica, dok se lična invalidnina utvrđuje u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma u propisnom procentu. Ova osnovica je utvrđena Odlukom Vlade Federacije BiH od 10.07.2013. godine u iznosi 586,15 KM i primjenjivana je tokom 2016. i 2017 godine. Ličnu invalidninu, civilne žrtave rata mogu ostvariti zavisno od procenta tjelesnog oštećenja od 60% do 100%, a dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedski dodatak u tri grupe.

Detaljnije podatke ostvarenih prava u 2017. godini kao i iznose mjesečnih novčanih primanja korisnika prava civilnih žrtava rata predočavamo u tabeli br. 13.

Tabela br. 13

OPĆINE ZE-DO KANTON A	CIVILNE ŽRTVE RATA 2017											
	100% I.	100% II.	90%	80%	70%	60%	I. Grupa tude njege	II. Grupa tude njege	III. Grupa tude njege	I.step. ortopedski dodatak	II.step. ortopedski dodatak	III.step. ortopedski dodatak
Breza	1	0	0	0	3	7	1	0	0	1	3	2
Doboj Jug	2	2	1	4	7	2	2	1	0	2	4	1
Kakanj	0	0	0	3	1	2	0	0	0	0	1	1
Maglaj	4	5	6	8	8	28	4	1	0	9	5	11
Olovo	0	3	1	6	5	8	0	0	0	0	3	6
Tešanj	2	5	5	9	16	34	2	1	0	7	8	20
Usora	1	0	0	0	1	3	1	0	0	1	0	1
Vareš	0	0	0	4	1	7	0	0	0	0	1	1
Visoko	2	2	0	5	10	14	2	0	0	4	6	6
Zavidovići	1	7	5	8	9	29	1	0	1	4	7	8
Zenica	1	8	2	4	10	14	1	0	0	8	8	10
Žepče	0	2	2	0	0	13	0	0	0	0	3	4
UKUPNO	14	34	22	51	71	161	14	3	1	36	49	71
F BiH po korisniku	410,3	299,52	225,67	176,43	131,3	73,85	418,68	293,08	209,34	121,41	92,11	71,18
ZDK po korisniku	175,85	128,37	96,72	75,61	56,27	31,65	167,47	117,23	83,74	48,57	36,84	28,47
UKUPNO	586,15	427,89	322,39	252,04	187,57	105,5	586,15	410,31	293,08	169,98	128,95	99,65

Pravo na porodičnu invalidninu imaju članovi porodice civilne žrtve rata, uz uslove propisane Federalnim zakonom. U tabeli br. 14 prikazani su iznosi naknade za porodičnu invalidninu koja se utvrđuje prema broju članova porodice.

Tabela br. 14

Prema broju članova porodice:	Ukupan iznos:	Udio FBiH:	Udio ZDK:
-za jednog člana porodice	252,04 KM	180,03	72,01 KM
-za 2 člana porodice	322,39 KM	230,28	92,11 KM
-za 3 člana porodice	351,69 KM	251,21	100,48 KM
-za 4 člana porodice i više	381,00 KM	272,14	108,86 KM

Za finansiranje novčanih primanja civilnih žrtava rata tokom izvještajnog perioda ukupno je utrošeno 3.066.632,76 KM, i to 30% iz Budžeta kantona u iznosu od 896.436,74 KM i 70% iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 2.170.196,02 KM. U 2017. godini prava civilnih žrtava rata ostvarivalo je 828 korisnika i finansirana su 1.002 prava. Detaljni podaci o broju korisnika i broju ostvarenih prava civilnih žrtava rata u 2017. i 2016. godini prikazani su u tabeli br. 15, dok je pregled mjesečnih isplata, po općinama/gradu predložen u tabeli br.16 (strana br. 26). Uporedni podaci pokazuju da je za dvije godine 17 korisnika naknada manje ostvarilo 21 pravo.

Shodno Uputstvu o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica, koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu, broj: 09-37-15175/10 od 24.05.2010.godine, civilne žrtave rata i članovi njihovih porodice ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Prvostepeni organi za provođenje postupka priznavanja ovog prava su centri/službe.

Pravo na pomoć u obezbjeđenju troškova liječenja i pravo na pomoć u nabavci ortopedskih pomagala civilne žrtve rata ostvaruju pod uslovima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite. To jeste, na osnovu Odluke o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, zubno-protetske pomoći i zubnoprotskih nadomjestaka i endoproteza („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/05 i 13/08), a po preporuci nadležnog ljekara, lica sa invaliditetom mogu ostvariti pravo na ortopedsko ili drugo pomagalo. U slučaju kada je nastala socijalna potreba za obezbjeđenjem sredstava za dodatne troškove liječenja ili za nabavku ortopedskog pomagala civilnim žrtvama rata, u skladu sa Pravilnikom ovog Ministarstva dodjeljivane su jednokratne ili socijalno-intervenirajuće novčane pomoći. Na sličan način, u skladu sa Pravilnikom civilnim žrtvama rata dodjeljivane su socijalno-intervenirajuće pomoći na ime stambenog zbrinjavanja, poboljšanja uslova stanovanja ili adaptacije prostorija i drugim stanjima socijalne potrebe.

Na ime provođenja aktivnosti na unapređenju položaja civilnih žrtava rata u 2017. godine Ministarstvo je finansijski podržalo program rada i projektne aktivnosti Saveza civilnih žrtava rata sredstvima u iznosu 13.000,00 KM, koja su odobrena Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona. Zatim, Savezu su odobrena sredstva za projekat povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u 2017. godini u iznosu 3.000,00 KM, te za obilježavanja 29. Oktobra – Dana civilnih žrtava rata u više gradova Zeničko-dobojskog kantona, odobrena sredstva u iznosu 4.220,00 KM.

Pregled broja korisnika i prava civilnih žrtava rata koja su korisnici ostvarivali u 2016. i 2017. godini

Tabela br. 15

OPĆINA	Broj korisnika		Lična invalidnina		Mjesečno lično primanje		Dodatak za njegu i pomoć		Ortopedski dodatak		Porodična invalidnina		Ukupan broj ostvarenih prava	
	2016. god	2017. god	2016. god	2017. god	2016. god	2017. god	2016. god	2017. god	2016. god	2017. god	2016. god	2017. god	2016. god	2017. god
Breza	39	37	12	11	1	1	1	1	7	6	26	25	47	44
Doboj jug	39	39	18	18	3	3	3	3	7	7	18	18	49	49
Kakanj	14	16	6	6	6	6	0	0	2	2	4	4	18	18
Maglaj	150	147	59	59	2	2	5	5	26	25	89	86	181	177
Olovo	49	42	27	23	0	0	0	0	10	9	21	19	58	51
Tešanj	138	138	72	71	3	3	3	3	35	35	64	64	176	176
Usora	16	13	5	5	0	0	1	1	2	2	9	8	17	16
Vareš	41	39	12	12	13	14	0	0	2	2	16	13	43	41
Visoko	104	103	36	33	10	10	2	2	16	16	59	60	122	121
Zavidovići	117	111	61	59	4	3	2	2	19	19	56	49	138	132
Zenica	101	104	37	39	16	16	1	1	25	26	48	49	127	131
Žepče	37	39	17	17	6	6	0	0	7	7	14	16	44	46
UKUPNO	845	828	359	353	64	64	18	18	158	156	424	411	1023	1002

Pregled mjesečnih isplata, po općinama/gradu, u korist korisnika prava civilnih žrtava rata, za period: januar-decembar 2017. godine

Tabela br. 16

CIVILNE ŽRTVE RATA	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA 2017												
	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
ZDK	37.434,24	48.442,56	20.816,40	150.423,79	39.832,43	138.894,16	15.469,00	50.749,90	118.341,01	108.314,21	126.612,68	41.106,36	896.436,74
FBIH	91.818,27	117.009,87	48.571,32	367.530,47	96.382,85	337.211,16	38.239,12	120.879,12	285.967,71	262.518,30	305.473,43	98.594,40	2.170.196,02
UKUPNO	129.252,51	165.452,43	69.387,72	517.954,26	136.215,28	476.105,32	53.708,12	171.629,02	404.308,72	370.832,51	432.086,11	139.700,76	3.066.632,76

4. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Zaštita porodice sa djecom, u smislu Kantonalnog zakona, je obezbjeđenje porodice kroz materijalna i druga davanja i pružanja usluga, radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad sa ciljem ostvarivanja najboljeg interesa djeteta. Osnovna prava porodice sa djecom propisana su Kantonalnim zakonom, a finansiraju se iz kantonalnog Budžeta i gradskog/općinskih budžeta. U ovom dijelu Informacije predloženi su pokazatelji o dostignutom stanju po pitanju ostvarenih prava porodice sa djecom koja se finansiraju iz kantonalnog Budžeta.

Detaljne informacije o broju korisnika i planiranim sredstvima iz kantonalnog Budžeta za ostvarivanje prava iz oblasti zaštite porodice sa djecom date su u tabeli br. 18 (strana 34).

4.1. Dodatak na djecu

Pravo na dječiji dodatak pripada porodici sa djecom koja se neposredno brine o djetetu, a čiji mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 109,50 KM, odnosno 15% od prosječne plaće Kantona koja je iznosila 730,00 KM. Ovaj cenzus se ne odnosi na ostvarivanje prava na dječiji dodatak za porodicu koja se brine o djetetu bez oba ili jednog roditelja, porodicu koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodicu u kojoj dijete ili jedan od roditelja imaju najmanje 60% oštećenje organizma, jer ovo pravo mogu ostvariti bez obzira na prihodovne i imovinske uslove.

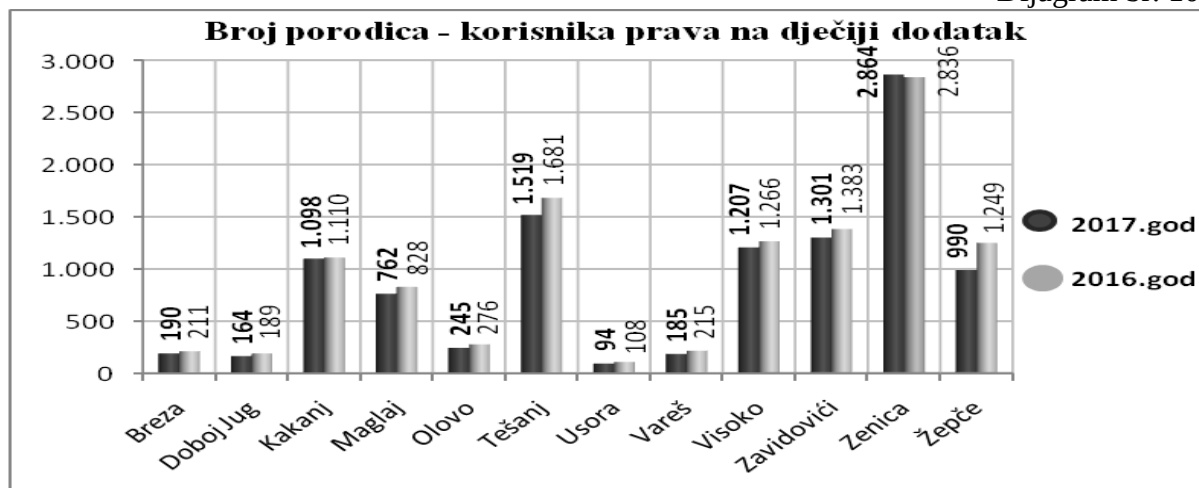
Dječiji dodatak porodica ostvaruje po svakom djetetu koje je uzrasta do 15. godina i dalje sve dok se nalazi na redovnom školovanju, a najdalje do navršenih 26. godina života. Porodici koja ispunjava prihodovne i imovinske uslove, kako je to propisano Kantonalnim zakonom, iznos dječijeg dodatka pripada u iznosu od 2% od prosječne plaće Kantona, a porodici kojoj se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi pripada iznos dječijeg dodatka od 3% od prosječne plaće Kantona. Broju porodica koje su koristile pravo dat je u dijagramu br. 10.

U tabeli br. 17, prikazani su iznosi dječijeg dodatka prema Uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2017. i 2016. godinu.

Tabela br. 17

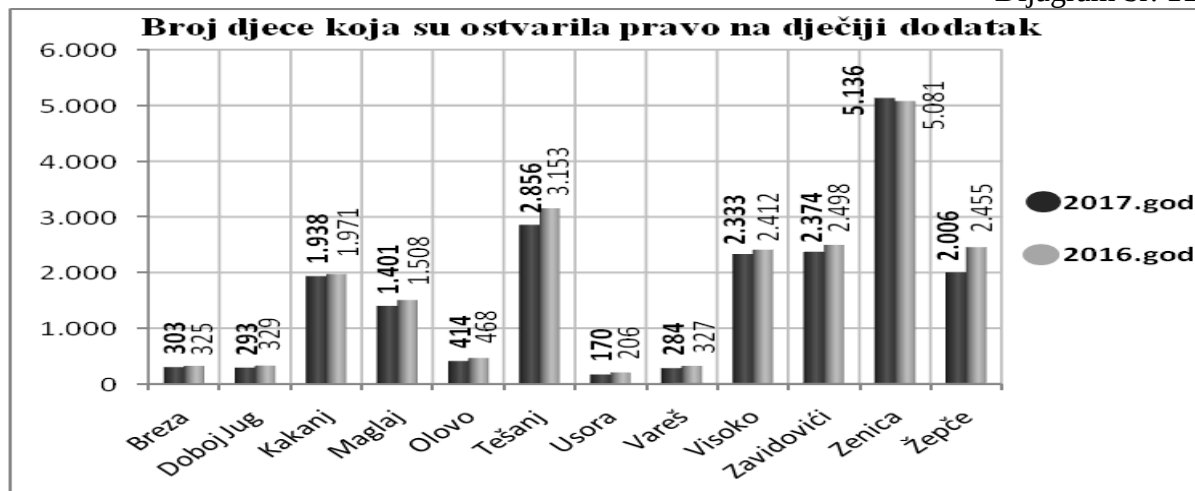
Uslov za ostvarivanje prava na dječiji dodatak ako:	Visina dječijeg dodatka u 2017. godini	Visina dječijeg dodatka u 2016. godini - usklađeni sa Zakonom
-ispunjava prihodovne i imovinske uslove	14,60 KM	14,36 KM
-za porodicu se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi	21,90 KM	21,54 KM

Dijagram br. 10

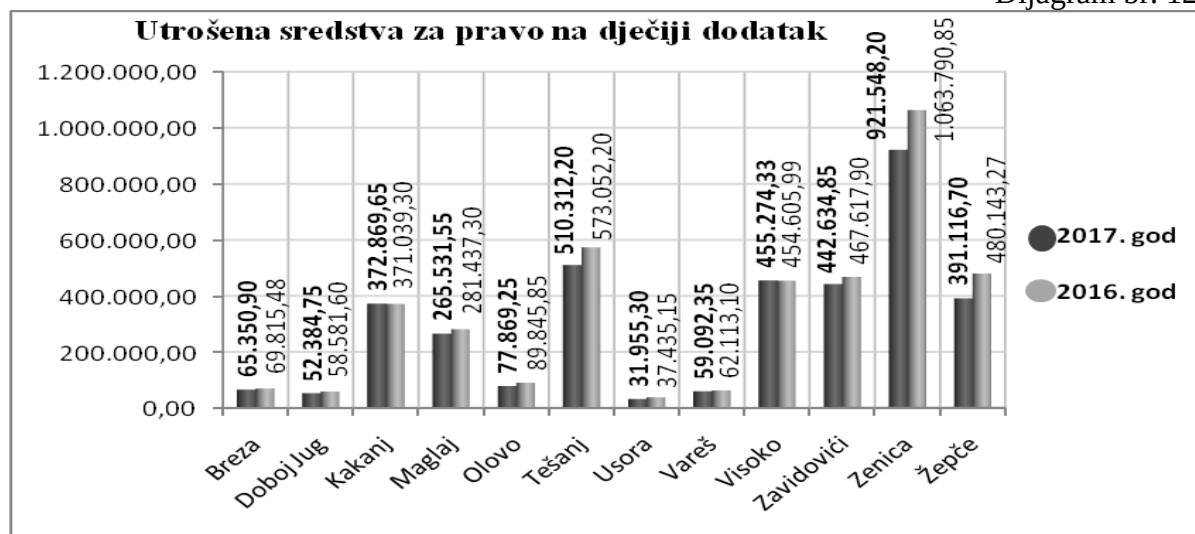

Dakle, u dijagramu br. 10 predočeni su podaci o broju porodica koje su koristile prava na dječiji dodatak za jedno ili više djece, a u dijagramima br. 11 i br. 12 dati su uporedni podaci o broju djece za koju su roditelji ili staratelji – korisnici ostvarivali naknadu za dodatak na djecu, kao i iznosi utrošenih sredstva tokom 2017. i 2016. godine, pregledno po općinama/gradu Kantona.

Dijagram br. 11

Dijagram br. 12

U 2017. godini pravo na dječiji dodatak ostvarilo je 10.618 porodica/korisnika, odnosno naknadu za dječiji dodatak ostvarivalo je 19.507 djece, a za finansiranje ovog prava utrošeno 3.645.940,03 KM. Isto pravo u 2016. godini ostvarivalo je 11.352 porodica/korisnika za 20.733 djece, dok je iz kantonalnog Budžeta izdvojeno 4.009.477,99 KM. Poređenjem navedenih podataka, evidentno je došlo do smanjenja broja porodica koje su ostvarivale pravo na dječiji dodatak za 734 porodice/korisnika, za razliku od prošle godine kada je smanjen broj za 417 porodicu/korisnika. Shodno tome za 1.226 djece je prestalo pravo na dječiji dodatak od 2017. godine, dok je od 2016. godini ovo pravo prestalo za 517 djece. Zbog ovih smanjenja broja korisnika i djece evidentno je smanjena i potrošnja sredstava za 363.538,00 KM ili 9,07%.

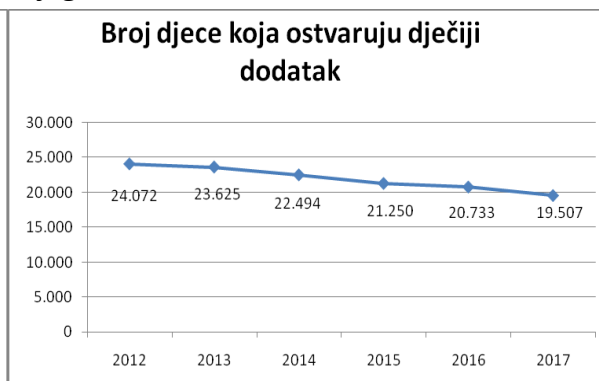
Trend smanjenja broja korisnika i djece koja su ostvarila naknadu za dječiji dodatak prisutan je od 2012. godine i iz predočenih dijagrama br. 13 i 14 možemo vidjeti da je

posljednjih šest godina smanjen broj porodica/korisnika za 2.992 porodice, odnosno da je za ovaj period broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak smanjen za 4.565 djece.

Dijagram br. 13

Dijagram br. 14

Konstatovana smanjenja se mogu analizirati sa više aspekata, ali su neosporne činjenice da su osnovni uzroci manjeg broja ostvarenih prava na dječiji dodatak, prije svega, zbog negativnog prirodnog priraštaja 2014. i 2015. godine te niske stope fertiliteta žena u Zeničko-dobojskom kantonu. Na ove procese je svakako uticao i povećan broj zaposlenih za 3.469 osoba u odnosu na 2016. godinu. Ukoliko analitički posmatramo još i kontinuirano smanjenje ostvarivanih prava porodilja koje nisu u radnom odnosu ili još neke druge parametre, onda možemo doći do zaključka da bi jedan od prioritarnih ciljeva našeg društva trebao biti svestrani pristup u razvoju populacione politike i unapređenje zaštite porodice sa djecom.

U kontekstu iznalaženja najboljih rješenja, resorna kantonalnih ministarstva su dala podršku ideji da se na nivou Federacije BiH utvrde i ujednače osnovna prava u ovoj oblasti te da neka od osnovnih prava finansira Federacija, kako bi kantoni imali mogućnost utvrđivanja i finansiranja drugih proširenih prava, u zavisnosti od ekonomske moći kantona. Na ovaj način bi se uslovi i iznosi naknada ujednačili u čitavoj Federaciji BiH, a to bi spriječilo diskriminaciju prema mjestu stanovanja, te pojave poput migracija porodica ili fiktivnih prijava i sl.

Na temelju ranijih usaglašavanja sa kantonima, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je u aprilu 2017. godine održalo dvodnevnu radionicu za izradu prijedloga Prednacrtu Zakon o podršci obitelji s djecom (u daljem tekstu - Prednacrt Zakona). Na ovoj radionici, sa predstavnicima kantonalnih ministarstava su izvršene korekcije novog prijedloga zakona i primjenjene su preporuke iz navedene Analize, tako da je usaglašeno i predloženo da se prava i iznosi naknada utvrđuju po jedinstvenim kriterijima za Federaciju BiH. U tekstu Prednacrtu Zakona predloženo je da se u potpunosti iz Budžet Federacije BiH finansira pravo na dječiji dodatak, te da se ostala predložena prava finansiraju iz budžeta kantona. Usvajanje ovog Zakona je planirano u 2018. godini i isti je upućen u proceduru za usvajanje.

4.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta

Porodilje u radnom odnosu na području Zeničko-dobojskog kantona za vrijeme porodiljskog odsustva ostvaruju pravo na naknadu plaće u iznosu od 80% prosječne plaće koju je korisnica prava ostvarila u periodu od 6 mjeseci prije početka korištenja odsustva zbog porođaja, s tim da takva naknada ne može biti manja od 200,00 KM niti veća od prosječne i posljednje objavljene neto plaće Kantona. Na utvrđeni iznos naknade iz budžeta Kantona se finansiraju i doprinosi na utvrđenu naknadu. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku

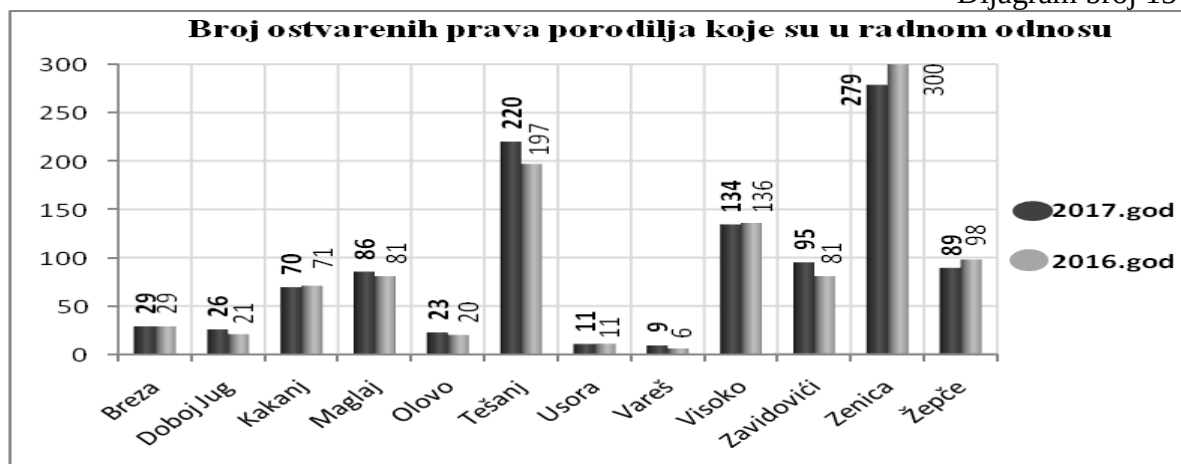
posljednja objavljena neto plaća za mjesec decembar 2017. godinu je iznosila 735,00 KM. Ovakvo zakonsko rješenje je jedno od najboljih u Federaciji BiH, pored Tuzlanskog i Zapadno-hercegovačkog kantona, jer predviđa veće iznose naknada u odnosu na ostale kantone. Pored ovako utvrđene naknade, Zakonom o radu nije zabranjeno i u praksi se provodi da poslodavci isplaćuju sredstava do punog iznosa plaće zaposlenicima koje koriste porodijsko odsustvo.

Također, Kantonalnim zakonom propisano je i porodijsko odsustvo žene-majka koja rodi blizance, treće i svako sljedeće dijete, a koristi pravo da radi polovinu punog radnog vremena u skladu sa propisima o radu, tako da ima pravo na naknadu plaće za polovinu do punog radnog vremena koju joj isplaćuje poslodavac u iznosu od 50 % plaće koju bi ostvarila da radi puno radno vrijeme.

U 2017. godini pravo na porodijsko odsustvo ostvarilo je 1.070 porodilja u radnom odnosu, što je više za 19 porodilja u odnosu na 2016. godinu kada je ovo pravo ostvarilo 1.051 porodilje. Za finansiranje naknada utrošena su sredstva u iznosu od 9.410.257,40 KM, za razliku od 2016. godine kada su utrošena sredstva u iznosu 8.841.708,49 KM, što znači da je u 2017. godini utrošeno više sredstava za 568.549,00 KM ili 6,43%.

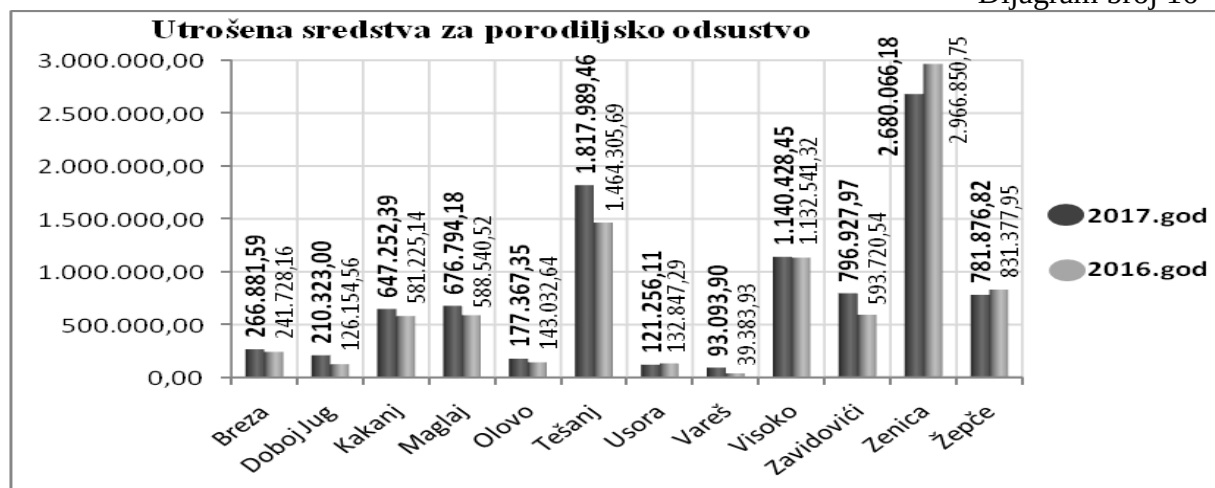
U dijagramima br. 15 i br. 16, dati su detaljni podaci o broju ostvarenih prava i utrošenim sredstvima tokom 2017. i 2016. godine, gdje su podaci razvrstani po općinama/gradu Kantona.

Dijagram broj 15

Uvidom u predočene podatke možemo primjetiti da je u 2017. godini manji broj ostvarenih prava samo u općinama/gradu: Visoko, Zenica i Žepču, dok je u svim drugim općinama Kantona evidentan veći broj porodilja koje su ostvarivale ovu naknadu.

Dijagram broj 16

Ukoliko uporedimo utrošena sredstva za naknade porodilja u radnom odnosu sa utrošenim sredstvima za sva ostala prava iz socijalne zaštite, za što je utrošeno oko 21.908.592 KM, možemo konstatovati da se više od 1/3 ovih sredstava izdvaja samo za isplatu naknada za porodilje koje su u radnom odnosu.

U kontekstu unapređenja i ujednačavanja zaštite porodice sa djecom u Federaciji BiH, ovo Ministarstvo je prilikom davanja mišljenja na predložene radne materijale zakona, zastupalo stajalište da se pravo porodilja u radnom odnosu vrati u nadležnost Zavoda za zdravstveno osiguranje, gdje su porodilje do 1999. godine ovo pravo ostvarivale u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju ili da se ovo pitanje riješi na drugačiji način, putem fondova. Ovakvo stajalište imaju predstavnici svih kantonalnih ministarstava i Federalnog ministarstva, tako da je iz teksta Prednacrt Zakona, koji je upućen u proceduri, brisano pravo žena-majki porodilja u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta. Sva ostala prava nezaposlenih porodilja zadržana i ista bi trebali i dalje finansirati kantoni.

U skladu sa propisima općina Zeničko-dobojskog kantona dodatno se provode mjere zaštite porodilja i podsticaja nataliteta u sljedećim općinama:

- Breza, gdje sve porodilje čija mjesečna primanja ne prelaze iznos prosječne mjesečne plaće u Zeničko-dobojskom kantonu po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 100,00 do 300,00 KM. U 2017. godini ovo pravo je ostvarilo 68 porodilja.
- Doboj Jug, gdje porodilje u radnom odnosu mogu ostvariti jednokratnu pomoć: za prvo ili drugo novorođeno dijete u iznosu 100,00 KM, za treće novorođeno dijete u iznosu 400,00 KM, te za četvrto i naredno novorođeno dijete u iznosu 500,00 KM. U 2017. godini ovo pravo je ostvarilo 39 porodilja.
- Kakanj, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 150,00 KM za prvo rođeno dijete te 200,00 KM za drugo i svako naredno rođeno dijete. U 2017. godini pravo je ostvarila oko 430 porodilja.
- Tešanj, gdje sve porodilje koje rode treće, četvrto i više djece, imaju pravo na jednokratnu pomoć u iznosu od 300,00 KM. U 2017. godini pravo je ostvarilo 66 porodilja.
- Usora, gdje sve porodilje mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 300,00KM za prvo dijete koja se za svako naredno dijete uvećava za 100,00KM. U 2017. godini ovo pravo je ostvarilo 16 porodilja.

4.3. *Zaštita nezaposlenih porodilja*

Prema Kantonalnom zakonu, za vrijeme trudnoće i porođaja žena-majki koje nisu u radnom odnosu mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja pod uslovima da imaju prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona, i da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos 50% od prosječne plaće Kantona, što je u 2017. godini iznosilo 365,00 KM. Pod istim uslovima nezaposlene porodilje mogu ostvariti tri prava po svakom novorođenčetu, i to:

- a) novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja;
- b) jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta,
- c) pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke-dojilje.

U tabeli br. 18, za navedena prava predočavamo iznose pomoći prema uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2016. i 2017. godinu.

Tabela br. 18

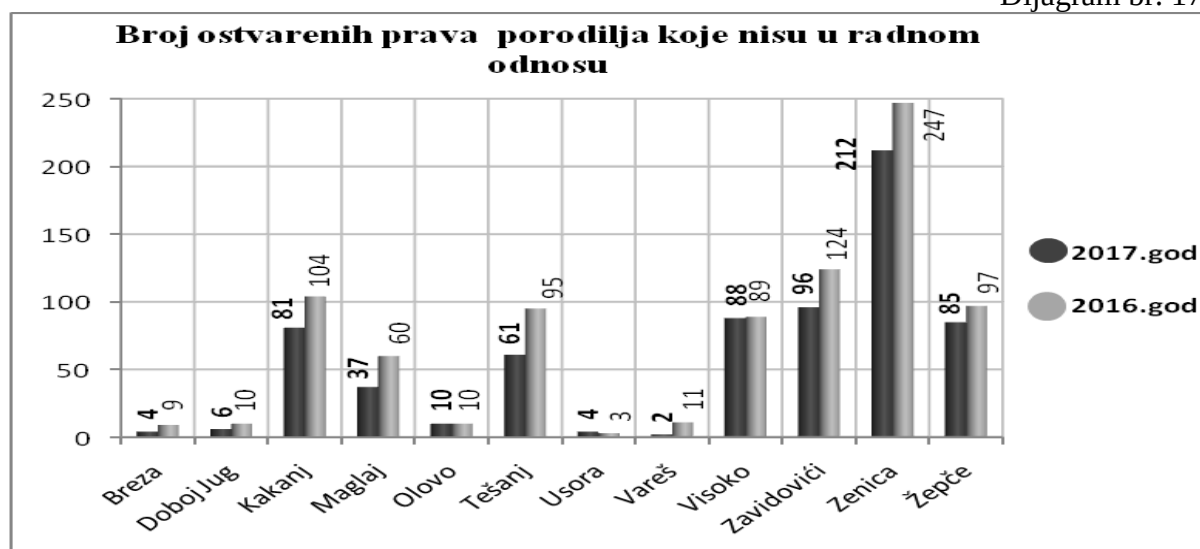
Prava nezaposlenih porodilja	Visina pomoći u 2016. godini	Visina pomoći u 2017. godini
Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nijeu radnom odnosu	150,00 KM	150,00 KM
Jednokratna novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta	107,70 KM	109,50 KM
Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojilje	71,80 KM	73,00 KM

U toku 2017. godine putem centara/službi navedena prava ostvarivalo je 686 porodilje, dok su u 2016. godini ista prava ostvarile 859 nezaposlene porodilje. Iako u 2017. godini Statistički zavod za području Zeničko-dobojskog kantona evidentirao pozitivan prirodni priraštaj stanovništva za 107 beba, tj. da je više rođenih u odnosu na broj umrlih osoba, i u ovoj godini je manje za 173 porodilje ostvarilo pravo. Imajući u visu kriterije za ostvarivanje prava i da je zabiljažen pozitivan prirodni priraštaj, na ovo umanjenje korisnika je vjerovatno uticao povećan broj zaposlenih osoba za 3.469 osoba u odnosu na 2016. godinu.

Ukoliko broj ostvarenih prava u 2017. godini uporedimo sa podacima iz 2010. godine, kada je prava ostvarivalo 1.238 porodilja, evidentno je da se značajno smanjio broj korisnika ovog prava i da je u ovoj godini manji za 552 porodilje. Ovi podaci pokazuju da je neophodno da se uspostave povoljniji uslovi za ostvarivanje ovog prava i ujedno posveti veća pažnja za porodilje koje nisu u radnom odnosu, na što ukazujemo već nekoliko godina.

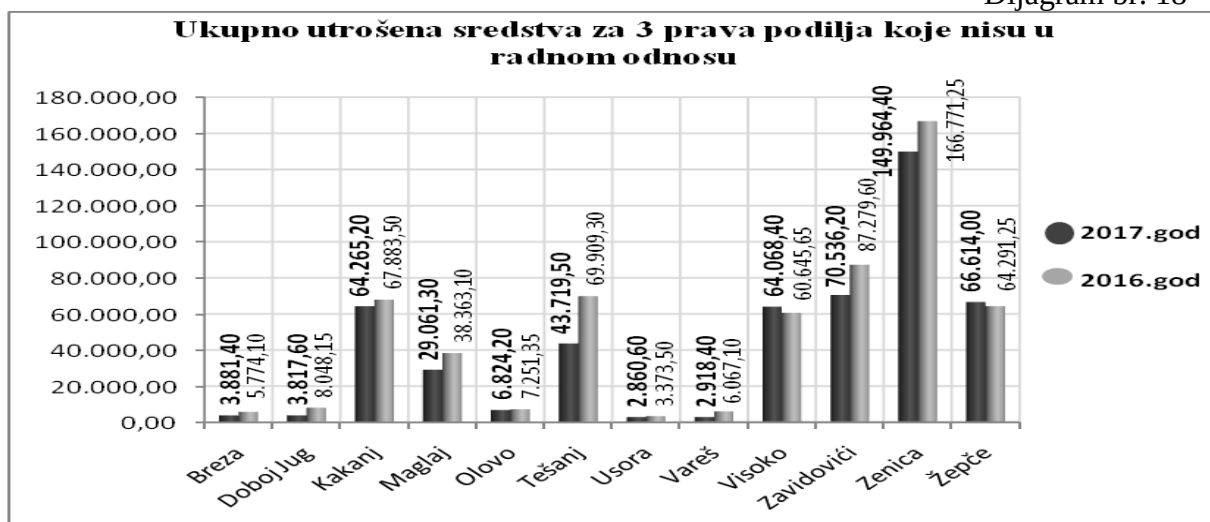
U narednom dijagramu br. 17 dati su razvrstani podaci po općinama/gradu Kantona, o broju ostvarenih prava za nezaposlene porodilje u 2017. i 2016. godini.

Dijagram br. 17

Za finansiranje navedena tri prava tokom 2017. godine ukupno je utrošeno 508.531,20 KM, dok je u 2016. godini bilo utrošeno 585.657,85 KM. Manja potrošnja sredstava u 2017. godini je za 77.126,65 KM, a posljedica je ostvarenog manjeg broja prava po Kantonalnom zakonu.

Utrošak sredstava za novčanu pomoć nezaposlenim porodiljama razvrstan po općinama/gradu Kantona za 2017. i 2016. godinu prikazan je u narednom dijagramu br. 18, a za 2017. godinu i u tabeli br.19 (strana br. 34)

Dakle, u 2017. godini za pravo na novčanu pomoć za nezaposlene porodilje utrošeno je ukupno 102.811,50 KM, a u 2016. godini 129.793,00 KM, odnosno utrošeno je 26.981,50 KM manje sredstava.

Za finansiranje prava na jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta iz budžeta Kantona u 2017. godini utrošeno je 76.146,30 KM, a u 2016. godini utrošeno 93.124,85 KM, odnosno utrošeno je za 16.978,55 KM manje sredstava.

Tokom 2017. godini za pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci utrošeno je 329.573,40 KM, a u 2016. godini utrošeno 362.740,00 KM, odnosno utrošeno je za 33.166,60 KM manje sredstava.

Kada je u pitanju podrška lokalnih zajednica, pored općina: Breza, Kakanj, Tešanj i Usora, koje za sve porodilje pod određenim kriterijima finansiraju jednokratne pomoći (vidjeti na str.30 i 31), posebno utvrđenu dodatnu pomoć i podršku nezaposlenim porodiljama imaju samo općine:

- Doboj Jug, gdje porodilje koje nisu u radnom odnosu, pod uvjetom da imaju prijavljeno prebivalište i stvarno boravište na području općine Doboj Jug a da im mjesečni prihodi domaćinstva ostvareni u periodu od šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva ne prelaze iznos od 50% od prosječne plaće Kantona, ostvaruju novčanu pomoć na period od 10 /deset/ mjeseci. Pomoć se priznaje od dana porođaja žene – majke, neovisno od broja rođene djece i finansira u visini od 50,00 KM mjesečno. U 2016. godini ovo pravo je ostvarilo 4 porodilja.
- Usora, gdje se odobrava novčana pomoć neuposlenim majkama porodiljama u trajanju od godinu dana u iznosu od 100,00KM za prvo dijete a za svako naredno iznos se uvećan za 50,00 KM u trajanju do godinu dana nakon poroda. U 2017. godini ovo pravo je ostvarilo 12 porodilja
- Visoko, gdje nezaposlene porodilje pod uvjetom da im ukupni prihodi domaćinstva ne prelaze iznos 50% prosječne plaće u Federaciji mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 300,00 KM. U 2017. godini ovo pravo je ostvarilo 112 porodilje.

Imajući u vidu da nezaposlene porodilje ostvaruju niže naknade u odnosu na stanje u drugim kantonima i da je prisutna neujednačena pomoć i podrška lokalnih zajednica, stajalište ovog Ministarstva, već nekoliko godina, je da se položaj nezaposlenih porodilja treba poboljšati u pogledu kriterija i dužine ostvarivanja prava te visine pomoći. Ovakvo stajalište, podržano je sa novim Prednacrtom Zakona na način da bi se novčana pomoć porodilji koja

nije u radnom odnosu trebala isplaćivati u visini 30% od prosječne isplaćene neto plaće u Federaciji BiH za prethodnu godinu. Pravo bi trajalo dok postoje uslovi za ostvarivanje prava, a najduže do 12 mjeseci. Uslovi koje bi morala ispunjavati žena-majka koja nije u radnom odnosu su:

- a) da je prijavljena na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje ili se nalazi na redovnom školovanju;
- b) da ukupni mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 20% prosječne isplaćene neto plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine za prethodnu godinu prema podatku Federalnog zavoda za statistiku;
- c) da nijedan od članova zajedničkog domaćinstva nije vlasnik ili posjednik motornog vozila do sedam godina starosti, osim ako su u pitanju osobe s invaliditetom koje po propisima iz oblasti poreske i carinske politike mogu uvesti ili na domaćem tržištu kupiti motorno vozilo kao ortopedsko ili drugo pomagalo.

Dakle, postoji opredjeljenost profesionalaca da se obezbijedi dostupnost i ujednačenost u ostvarivanju ovog, ali i ostalih osnovnih prava u cijeloj Federaciji BiH, odnosno da bi se poboljšao socijalno-materijalni položaj porodica sa djecom i obezbijedi značajniji poticaj natalitetu u Kantonu i Federaciji BiH. U kontekstu unapređenja zaštite i podrške porodici sa djecom, istovremeno je neophodna podrška i u svim drugim segmentima života, a prije svega u zdravlju, obrazovanju i zapošljavanju.

Pregled korisnika prava porodice sa djecom i utrošenih sredstava u 2017. godini, posmatrano po vrsti prava i po općinama/gradu Kantona

Tabela br. 19

Redni broj	OSNOVNA PRAVA PORODICE SA DJECOM		GRAD/OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Broj korisnika prava na dječiji dodatak	broj	190	164	1.098	762	245	1.519	94	185	1.207	1.301	2.864	990	10.618
		KM	65.350,90	52.384,75	372.869,65	265.531,55	77.869,25	510.312,20	31.955,30	59.092,35	455.274,33	442.634,85	921.548,20	391.116,70	3.645.940,03
2	Broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak	broj	303	293	1.938	1.401	414	2.856	170	284	2.333	2.374	5.136	2.006	19.507
		KM	65.350,90	52.384,75	372.869,65	265.531,55	77.869,25	510.312,20	31.955,30	59.092,35	455.274,33	442.634,85	921.548,20	391.116,70	3.645.940,03
3	Novčana naknada plaće za zaposlene porodilje	broj	29	26	70	86	23	220	11	9	134	95	279	89	1.070
		KM	266.881,59	210.323,00	647.252,39	676.794,18	177.367,35	1.817.989,46	121.256,11	93.093,90	1.140.428,45	796.927,97	2.680.066,18	781.876,82	9.410.257,40
4	Novčana naknada plaće za nezaposlene porodilje	broj	4	6	81	37	10	61	4	2	88	96	212	85	686
		KM	600,00	900,00	12.600,00	5.550,00	1.500,00	9.150,00	600,00	300,00	12.511,50	14.400,00	31.800,00	12.900,00	102.811,50
5	Jednokratna pomoć za opremu djeteta	broj	4	7	84	37	12	61	3	2	88	96	212	86	692
		KM	438,00	657,00	9.181,80	4.051,50	1.095,00	6.663,30	438,00	219,00	10.308,30	10.503,00	23.187,00	9.404,40	76.146,30
6	Pomoć za prehranu djeteta do 6 mjeseci uzrasta	broj	4	7	84	37	12	61	3	2	88	96	212	86	692
		KM	2.843,40	2.260,60	42.483,40	19.459,80	4.229,20	27.906,20	1.822,60	2.399,40	41.248,60	45.633,20	94.977,40	44.309,60	329.573,40
UKUPNO		broj	344	338	2.257	1.597	470	3.259	191	299	2.732	2.757	6.051	2.352	22.647
		KM	336.114	266.525	1.084.387	971.387	262.061	2.372.021	156.072	155.105	1.659.771	1.310.099	3.751.579	1.239.608	13.564.729

5. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Oblici zaštite koji se finansiraju ili sufinansiraju iz Budžeta Kantona kao dodatne interventne mjere i aktivnosti socijalno zaštitnog karaktera iz nadležnosti ovog Ministarstva su: prevencija nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici, sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja, pomoć socijalni intervenirajućeg karaktera, zdravstveno osiguranje, podrška udruženjima i organizacijama, obilježavanje dječije nedjelje, te nadzor nad stručnim radom i utroškom sredstava.

5.1. Sufinansiranje Projekta „Sigurna kuća za žene žrtve nasilja u porodici i zajednici sa područja grada/općina Zeničko-dobojskog kantona“

Udruženje „Medica“ Zenica implementira navedeni projekat kojim se pružaju usluge smještaja u „Sigurnu kuću“ i omogućavaju tretmani na prevenciji i zaštiti žrtava nasilja u porodici i zajednici. Prema ranije potpisanom Protokolu obaveza Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je da obezbijedi 30% potrebnih sredstava za sufinansiranje rada „Sigurne kuće“.

Tokom 2017. godine, odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 54.720,00 KM za usluge zbrinjavanja koje su pružene za 47 osoba, i to 22 ženu i 15 djece, od kojih je 12 djevojčica i 13 dječaka. Pored usluge smještaja ovim osobama pruženi su i drugi oblici usluga, podrške i pomoći osnaživanja u porodici i zajednici.

Ministarstvo je uz podršku i saradnju Udruženja „Medica“ organizovalo rad Koordinaciono tijelo za provođenje dvogodišnjeg programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona, te koordiniralo sa nadležnim institucijama i organizacijama na implementaciji dvogodišnjeg Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona 2016-2017 (u daljem tekstu: Program mjera). U posljednjem kvartalu 2017. godine, Koordinacionog tijelo je prikupljalo podatke za izradu Izvještaj o provedbi Programa mjera te isti putem Ministarstva u februaru 2018. godine dostavilo Vladi na razmatranje.

Shodno aktivnostima i mjerama Programa mjera, Ministarstvo je podržalo projekat ovog udruženja „Kreativnim koracima znanja na putu do dječijih prava i obilježavanja Dječije nedjelje“ povodom obilježavanja Dječije nedjelje u 2017. godini u iznosu 5.008,00 KM, kao i projekat „Koordiniranim radom i ekonomskim osnaživanjem doprinosimo prevenciji nasilja u porodici i zajednici u ZDK“ kojim je Medica apliciralo na javni poziv za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera, te udruženja raseljenih lica i povratnika iz Kantona, u iznosu 7.700,00 KM.

5.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje

Usljed teške socijalne i materijalne situacije, odnosno prevazilaženja stanja socijalne potrebe najugroženijih građana, na prijedlog ovog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona u kontinuitetu odobrava sredstava za sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona. S tim u vezi, tokom 2017. godine doznačena su sredstva u ukupnom iznosu od 240.000,00 KM, u četiri kvartala, i to:

MDD Merhamet Zenica	70.000,00 KM
Narodna kuhinja Zenica	50.000,00 KM
MDD Merhamet Maglaj	45.000,00 KM
Caritas zeničkih župa	25.000,00 KM
Pučka kuhinja Vareš	25.000,00 KM
Javna kuhinja „Mladi volonteri“ Visoko	25.000,00 KM

Ovaj program podrške od velikog je od značaja za građane Kantona jer osigurava minimalne potrebe za ishranom, prevenira ili umanjuje neimaštinu i ekstremno siromaštvo građana. Prema izvještajima javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona, dnevno se priprema cca 2.280 obroka, što je manje za 920 obroka (3.200 obroka) u odnosu na 2016. godinu. Prema tome možemo konstatovati da i dalje postoji realna potreba i društvena opravdanost za ovakav vid podrške građanima.

5.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe koja se nalaze u stanju socijalne potrebe („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/17) te budžetskim mogućnostima Kantona, Ministarstvo je odobravalo socijalno-intervenirajuće novčane pomoći. Raspodjela sredstava se vršila na osnovu propisanih kriterija iz Pravilnika, odnosno prijedloga Komisije koju je Rješenjem imenovao Ministar. Komisija je razmatrala sve pristigle zahtjeve i na osnovu propisanih kriterija, principijelno utvrdila osnovanost pristiglih zahtjeva za pomoć, pri tome vodeći računa o Programu potrošnje sredstava u konkretnoj budžetskoj godini.

U 2017. godini u ove svrhe od strane Ministarstva i Vlade Kantona urađeno je ukupno 320 zaključaka, kojima se odobrila jednokratna novčana pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera pojedincima i porodicama, i to:

- pomoć u pokrivanju dijela troškova liječenja 272 zaključka.....	65.400,00 KM
- pomoć u ublažavanju teške materijalne situacije 29 zaključka.....	8.150,00 KM
- pomoć u nabavci ortopedskih pomagala 8 zaključaka.....	9.200,00 KM
- <u>pomoć u poboljšavanju stambenih uvijeta 11 zaključaka.....</u>	<u>48.800,00 KM</u>
Ukupno:	131.550,00 KM

Razvrstano po grad/općinama Kantona:

- **Zenica** : 180 zaključak = 61.798, 00 KM
- **Tešanj** : 15 zaključaka = 9.300, 00 KM
- **Kakanj** : 31 zaključak = 22.850,00 KM
- **Zavidovići** : 28 zaključaka = 6.900, 00 KM
- **Maglaj** : 19 zaključaka = 4.500, 00 KM
- **Breza** : 2 zaključka = 550, 00 KM
- **Usora** : 8 zaključaka = 1.900, 00 KM
- **Visoko** : 4 zaključka = 1.550,00 KM
- **Vareš** : 4 zaključka = 10.900, 00 KM
- **Olovo** : 1 zaključak = 150, 00 KM
- **Doboj Jug** : 2 zaključka = 600,00 KM
- **Žepče** : 26 zaključaka = 10.550,00 KM

5.4. Zdravstvena zaštita

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/08, 48/11) određene kategorije korisnika imaju pravo na zdravstveno osiguranje ukoliko nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu, i to korisnici:

- prava na stalnu novčanu pomoć;
- lica starija od 65 godina muškarci, odnosno 60 godina žene;
- civilne žrtve rata;
- djeca od rođenja do polaska u osnovnu školu, a nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika;
- osobe smještene u ustanove socijalne zaštite;

- nezaposlena samohrana majka-porodilja za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana;
- lica sa invaliditetom i lica ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju i
- djeca smještena u drugu porodicu.

U toku izvještajnog perioda putem centara/službi ovo pravo do decembra 2017. godine je ostvarivalo oko 3.883 korisnika, a za finansiranje zdravstvenog osiguranja odobrena su raspoloživa sredstva iz Budžeta Kantona u iznosu od 135.000,00 KM.

5.5. Podrška nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima

5.5.1. Nevladine organizacije

Ministarstvo kontinuiranim aktivnostima tokom cijele godine podržava rad kantonalnih i općinskih/gradskih udruženja, tj. nevladinih organizacija. Podrška nevladinim organizacijama ogleda se u saradnji i pružanju stručne pomoći prilikom provođenja redovnih ili vanrednih aktivnosti pojedinih udruženja/saveza i sl., uspostavljanje međusobne komunikacije i saradnje između istih, te između vladinog i nevladinog sektora.

U 2017. godini, realizovana je aktivnost dodjele sredstava putem javnog poziva za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata nevladinih organizacija kantonalnog karaktera sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Ministarstvo je raspisalo javni poziv na osnovu člana 32. Zakona o izvršavanju Budžeta za 2017. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 15/16 i 8/17) i člana 151. stav (4) Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog kanton („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/07, 13/11, 3/15 i 2/16). Kao rezultat provedenih aktivnosti po javnom pozivu, Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-12206/17 od 31.08.2017. godine, odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 50.100,00 KM za programe 6 kantonalnih organizacija i projekat 1 kantonalnog udruženja.

Također, podrška nevladinim organizacijama ogledala se i kroz dodjelu novčanih sredstava, koja odobrava Vlade Zeničko-dobojskog kantona, svojim zaključcima, na prijedlog Ministarstva. U pomenute svrhe, tokom 2017. godine iz Budžeta Kantona, na prijedlog Ministarstva podržane su sljedeće nevladine organizacije:

Tabela 19.

NAZIV	IZNOS
Sindikata metalaca FBiH - Kantonalno povjereništvo ZDK	3.600,00
Crveni križ Zeničko-dobojskog kantona	10.000,00
Udruženje Romano centro, Zenica	2.500,00
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize, Zenica	4.000,00
Udruženje građana civilnih žrtava rata općine Doboj Jug	1.000,00
SSŠPD - sindikalna podružnica ŠPD ZDK	500,00
Udruženje građana civilnih žrtava rata općine Maglaj	6.000,00
Udruženje zdrav život - Udruga zdrav život	1.500,00
Muftijstvo Zeničko	8.000,00
Savez samostalnih sindikata, Kantonalni odbor ZDK	5.000,00
Udruženje roma "Srce istine"	2.000,00
Društvo socijalnih radnika ZDK	3.000,00
Savez civilnih žrtava rata ZDK	4.000,00
Udruženje civilnih žrtava rata općine Žepče	6.000,00

Kantonalno udruženje roditelja osoba oboljelih od cerebralne paralize, mikrocefalije i hidrocefalusa "Dlan" Zenica	1.700,00
Udruženje poljoprivrednih proizvođača "Agrar Orahovica" Zenica	3.000,00
Udruženje žena "Majska ruža" Zavidovići	1.000,00
Klub paraolimpijskih sportova "Baton" Zenica	1.000,00
UKUPNO:	63.800,00 KM

Tokom 2017. godine, Ministarstvo je intenzivno sarađivalo sa udruženjima osoba s invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona, što je, između ostalog, rezultiralo osnivanjem Udruženja Koalicija organizacija osoba s invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona. U tom periodu, Koaliciji se priključilo 14 saveza/udruženja osoba s invaliditetom sa područja cijelog Kantona, uključujući iz grada Zenica i općina Olovo, Zavidovići i Doboj Jug.

Ministarstvo je kontinuirano sarađivalo i sa Društvom socijalnih radnika Zeničko-dobojskog kantona u aktivnostima od značaja za reformu socijalne zaštite.

5.5.1. Podrška drugim pravnim licima

Na prijedlog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je odobrila novčana sredstva i drugim pravnim licima za obilježavanja značajnih datuma, manifestacija, te i prevazilaženje teške materijalne situacije, i to:

Tabela 20.

NAZIV	IZNOS
Općina Usora	673,30
Naša riječ Zenica	1.500,00
MZ Žabljak Usora	1.000,00
UKUPNO:	3.173,30 KM

U decembru 2017. godine na prijedlog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je odobrila sredstva u iznosu od 350.000,00 KM na ime jednokratne pomoći radnicima Željezare „Zenica“, a koje Vlada FBiH uplatila na račun Zeničko-dobojskog kantona u ovu namjenu. Na ovaj način, putem JU Centar za socijalni rad Zenica je izvršena uplata jednokratnih novčanih pomoći za 375 lica sa spiska Sindikata Željezare „Zenica“.

5.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je na 112. sjednici, održanoj 29.09.2017. godine, donijela Odluku o odobravanju sredstava u ukupnom iznosu od 100.000,00 KM za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2017. godinu.

U povodu obilježavanja „Dječije nedjelje“ koja se provodi radi podsticanja i organizovanja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija Ministarstvo je na osnovu člana 34. stav 2. Zakona o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 15/16, 7/17) raspisalo Javni poziv. Nakon završene procedure po Javnom pozivu Ministarstvo je donijelo Program obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2017. godinu, na koji je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dala saglasnost Zaključkom, broj: 02-35-13416/17 od 29.09.2017. godine.

U skladu sa Javnim pozivom odobreno je finansiranje 39 projekta i to za 29 nevladinih organizacija koja djeluju u oblasti socijalne zaštite, te kulture i sporta, te 9 ustanova/institucija¹, a kako slijedi:

- 14 projekata za djecu sa posebnim potrebama,
- 2 projekta za djecu bez roditeljskog staranja,
- 2 projekta za djecu i porodice u stanju socijalne potrebe,
- 10 projekata za promociju i primjenu Konvencije o pravima djeteta,
- 6 projekata u oblasti sporta;
- 5 projekata u oblasti kulture.

Dodatno je, dana 04.10.2017. godine, u Areni Zenica, realizovana Centralna manifestacija obilježavanja „Dječije nedjelje“ u saradnji Ministarstva sa Udruženjem „Medica“ Zenica i Društvom socijalnih radnika Zeničko-dobojskog kantona, tj. udruženjima koja su bili organizatori iste, a uz podršku većeg broja udruženja i ustanova/institucija nosilaca odobrenih projekata. U ovoj manifestaciji je učestvovalo nekoliko stotina djece sa područja Zeničko-dobojskog kantona.

Sem gore navedenih uspješnih rezultata provedenih aktivnosti, bitno je naglasiti i uticaje negativnog karaktera kao što je Odluka Vlade Federacije BiH o utvrđivanju novčanih iznosa za naplatu tokom mjeseca oktobra 2017. godine na teritoriji FBiH za „Dječiju nedjelju“, broj: 842/2017 od 15.06.2017. godine. Naime, ovom Odlukom je i u 2017. godini došlo do umanjenja procenata novčanih iznosa koji su se naplaćivali tokom mjeseca oktobra na teritoriji FBiH, u odnosu na relevantnu odluku iz 2015. godine. Samim tim, isto je rezultiralo umanjenjem prikupljenih novčanih iznosa za navedenu svrhu.

5.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta grada/općina iz Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalnim zakonom propisana su i druga osnovna prava iz socijalne zaštite, i to: usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućna njega i pomoć u kući, vršenje starateljstva i nadzor. U oblasti zaštite porodice sa djecom predviđena su prava: posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja. Navedena prava se finansiraju iz budžeta grada/općina.

5.8. Nadzor nad stručnim radom i utroška budžetskih sredstava

Ministarstvo je kao drugostepeni organ u 2017. godini rješavalo po žalbama 104 stranaka, vršilo nadzor nad provođenjem prava iz socijalne zaštite i provelo postupak revizije 250 predmeta prava na stalnu novčanu pomoć, prava civilnih žrtava rata i smještaja u ustanove. U periodu od 26.09. do 07.11.2017. godine ovlašteni zaposlenici Ministarstva izvršili su nadzor nad stručnim radom i kontrolu namjenskog utroška sredstava u svim centrima za socijalni rad i nadležnim općinskim službama socijalne zaštite na području Zeničko-dobojskog kantona.

U nadzoru nad stručnim radom, odnosno izvršenim uvidom u spise predmeta korisnika odabranih metodom slučajnog uzorka, utvrđeno je da centri/službe u većini predmeta postupaju u skladu sa relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima u toku provođenja procedura ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, a zbog evidentiranih nepravilnosti i propusta, Ministarstvo je naložilo da se isti otklone. Centrima za socijalni rad/nadležnim općinskim službama je upućeno i cirkularno pismo s ciljem unapređenja nadležnog postupanja.

Također, Ministarstvo je izvršilo nadzor nad stručnim radom: Podružnice ustanove „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ na područje Zeničko-

¹ Napomena: Općini Kakanj su odobrena sredstva za realizaciju dva projekta iz Programa obilježavanja „Dječije nedjelje“ ove Općine.

dobojskog kantona u tri stambene jedinice u gradu Zenica; JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona po anonimnoj prijavi; „Independent“ Ustanove za ljudska prava; JU „Dom porodica“ Zenica i Ustanove za prihvati i odgoj djece „Mala škola“ Vareš u vidu prikupljanja podataka o korisnicima a u svrhu adekvatnog nadležnog postupanja Ministarstva i nadležnih ustanova socijalne zaštite, kao i poduzimanja odgovarajućih mjera potrebnih za sprječavanje ili otklanjanje štetnih posljedica za korisnike socijalne i dječije zaštite.

6. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Unapređenje socijalne politike i provođenje adekvatne socijalne zaštite u velikoj mjeri je uslovljeno trenutnom ekonomskom situacijom i reformskim procesima u ovoj oblasti na području Federacije BiH, u kojima je ovo Ministarstvo sudionik i daje svoj doprinos. Od posebne su važnosti raspoloživa i opredjeljena sredstva u Budžetu Kantona za ovu oblast, jer direktno utiču na visinu iznosa naknada i pomoći, odnosno na uslove za ostvarivanje prava a time i na obuhvat korisnika socijalne zaštite, te na preduzimanje preventivnih mjera i aktivnosti kao i kvaliteta pruženih usluga u ustanovama socijalne zaštite. Stoga Vlada Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo finansija nisu bili u mogućnosti isplatiti dugovanja za naknade i pomoći koja su nastala u periodu do 2014. godine, ali je zadržan trend redovnih mjesečnih isplata svih naknada i pomoći. Posljednja isplata socijalnih davanja u 2017. godini izvršena su na dan 28.12.2017.godine, za mjesec august 2017. godine.

Tokom 2017. godine, u skladu sa Kantonalnim zakonom prava iz socijalne zaštite ostvarivalo je oko 28.075 korisnika, a za finansiranje su utrošena sredstva u iznosu od 21.908.592 KM, odnosno da je potrošnja povećana za 1,75 %.

Upoređivanjem navedenih podataka za posljednjih osam godina možemo konstatovati da je nakon tendencije povećanja broja korisnika prava do 2012. godinu, od 2013. godini uslijedilo kontinuirano smanjenje broja korisnika prava. Bolji uvid o ukupnom broju korisnika tokom posljednjih osam godina, predočavamo u dijagramu br. 19.

Dijagram br.19

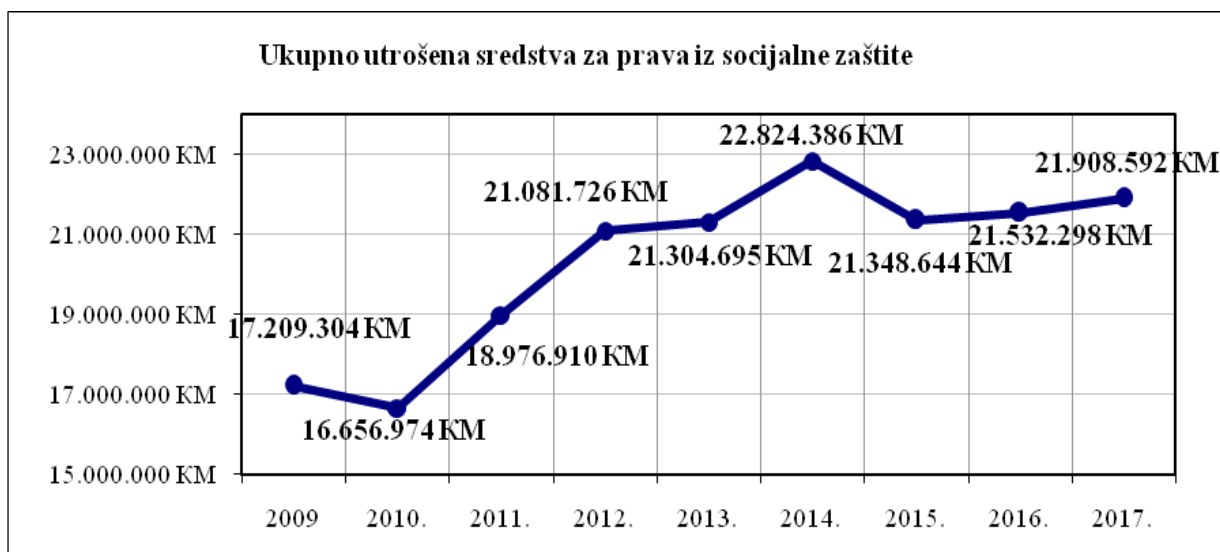
Dakle, od 2012. godine prisutan je trend smanjenja broja korisnika prava iz socijalne zaštite do 2016. godine i smanjen je za 7.139 korisnika. U 2017. godini Ministarstvo se opredjelilo da izdvoji sredstava za jednokratne pomoći centrima/službama socijalne zaštite, i to je direktno uticalo na povećanje ukupnog broj korisnika, za 67 korisnika. Međutim, ukoliko posmatramo svako od prava možemo konstatovati da je posljednjih 5 (pet) godina evidentno smanjen broj korisnika u 8 prava, odnosno da je prisutno povećanje broja korisnika samo u 4 prava, i to pravu na: novčanu naknadu plaće za zaposlene porodilje, stalnu novčanu pomoć, smještaj u ustanovu i dnevno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom te refundaciju troškova medicinskog vještačenja.

Ukoliko posmatramo samo posljednje dvije godine, možemo konstatovati da je smanjen broj korisnika u 4 (četiri) prava. Najveće smanjenje broja korisnika je bilo u oblasti zaštite porodice sa djecom, i to u pravu na dječiji dodatak za 1.226 korisnika/djeteta, zatim u pravu nezaposlenih porodilja gdje je 173 porodilje manje ostvarilo pravo. U oblasti zaštite civilnih žrtava rata je manje 17 korisnika koja su ostvarivalo naknade za 21 pravo civilne žrtave rata. U oblasti socijalne zaštite evidentiran je manji broj samo za jednog korisnika u pravu na osposobljavanje za samostalan život i rad djece i mladih osoba ometenih u psihofizičkom razvoju.

Za sva ostala prava povećan broj korisnika prava, i to za: naknadu plaće porodiljama za vrijeme odsustva zbog porođaja sa posla za 19 porodilja, jednokratne pomoći centrima/službama socijalne zaštite za 1.749 korisnika, prava na stalnu novčanu pomoć za 4 korisnika, prava na smještaj u ustanovu socijalne zaštite za 4 korisnika, dok u pravu na smještaj u drugu porodicu nije bilo promjena u broju korisnika.

Pregledom utrošenih sredstava za posljednjih osam godina, u dijagramu br.20 evidentno je povećanje potrošnje finansijskih sredstava za prava iz oblasti socijalne zaštite, izuzev umanjenja potrošnje u 2015. godine kada je prestalo finansiranje prava na pomoć i njegu od drugog lica. Veća potrošnja sredstava u 2017. godini je zbog većeg broja korisnika, za pravo na stalnu novčanu pomoć, jednokratne pomoći centrima/službama, smještaj u ustanove i dnevno zbrinjavanje te za naknade porodilja u radnom odnosu.

Dijagram br.20

Tokom 2017. godine, provedene su aktivnosti i poduzimane mjere na razvoju zaštite i integraciji djece i odraslih osoba sa posebnim potrebama putem usluga JU Centar za djecu i

odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, odnosno usluga Odjeljenja za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica (za korisnike sa područja Zeničko-dobojskog kantona), te poslovnih jedinica Ustanova dnevnih centara u Visokom (za korisnike iz općina: Kakanj, Visoko, Breza, Vareš i Olovo), Žepče/Maglaj (za korisnike iz općina: Zavidovići, Žepče i Maglaj) i Tešnju (za korisnike iz općina: Tešanj, Usora i Doboj Jug), te razvoja usluga dnevnog zbrinjavanja u Gradu Zenica.

Zatim, nastavljene su aktivnosti Ministarstva u pogledu deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite, to jeste unapređenja usluga stanovanja u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku od strane Ustanove „Sumero centar centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“, kao i procesa transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica. Kontinuirano su provedene mjere zaštite žrtava nasilja u porodici i zajednici, između ostalog i kroz sufinansiranje smještaja žrtava nasilja u porodici i zajednici u Sigurnoj kući putem Udruženja „Medica“ Zenica, te aktivnosti Koordinacionog tijela na provođenje Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona i izrade Izvještaja za Program mjera.

Transparentno su provedene procedure po objavljenom Javnom pozivima za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera, te udruženja raseljenih lica i povratnika iz Zeničko-dobojskog kantona i Javnom pozivima za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u 2017. godini.

I na kraju, u kontinuitetu su provedene aktivnosti i mjere na praćenju i stručnom nadzoru u primjeni Kantonalnog zakona i zaštiti najboljeg interesa korisnika, kao i kontrole namjenskog trošenja odobrenih Budžetskih sredstava. U tom smislu nastavljena je dobra saradnja sa nadležnim ustanovama socijalne zaštite i zadovoljavajući napredak u pogledu provođenja Kantonalnog zakona. Pored toga, ostvarivana je saradnja sa drugim kantonalnim ministarstvima, ali i Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, gdje posebno ističemo pozitivne primjere sa Ministarstvom za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona u provođenju mjera zaštite porodica koje su stanju socijalne potrebe.

Obzirom na stanje u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, smatramo da je u narednom periodu potrebno:

- zadržati redovnost kontinuirane isplate novčanih naknada i davanja, te shodno mogućnostima ubrzati isplatu zaostalih, neisplaćenih sredstava;
- učestvovati u reformskim procesima u oblastima socijalne zaštite u Federaciji BiH, sa ciljem uspostave adekvatnije zakonske regulative u pogledu zaštite prava lica u stanju socijalne potrebe;
- poduzimati adekvatne mjere podrške i zaštite porodica pod rizikom od razdvajanja i porodica u stanju socijalne potrebe, s ciljem osnaživanja i očuvanja porodice;
- intenzivirati postupanja s ciljem unapređenja zaštite žena-majki koje nisu u radnom odnosu;
- unapređivati sistema zaštite porodica sa djecom i zaštite djece bez roditeljskog staranja, te podsticati povratak djece u biološku porodicu ili smještaj u hraniteljsku porodicu, odnosno usvojenje djece bez roditeljskog staranja;

- planirati transfer za podršku mladima koji napuštaju sistem javne brige u budžetima grada/općina i na višim nivoima vlasti (za pokretanje start up-a, malih biznisa, za poljoprivrednu djelatnost i dr.), te uspostaviti program za zapošljavanje i obrazovanje istih;
- podržavati inkluziju, integraciju i bolju zaštitu djece i odraslih osoba s invaliditetom, kroz multisektorski pristup i učešće lokalnih i drugih nivoa vlasti;
- provesti postupanja s ciljem omogućavanja primjene Međunarodne klasifikacije funkcionisanja, invalidnosti i zdravlja (MKF) s obzirom da bi primjena iste bila od većeg i svrsishodnijeg značaja za osobe s invaliditetom;
- intenzivirati postupanja s ciljem uspostave adekvatnog načina finansiranja rada JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona od strane Grada/općina Zeničko-dobojskog kantona;
- intenzivirati aktivnosti s ciljem integrisanja usluga kućne njege i pomoći u kući za stare osobe bez porodičnog staranja i osobe s invaliditetom;
- unapređivati saradnja resornih ministarstava i svih centara/sluzbi na pružanju podrške u radu informacionog sistema „SOTAC V2“;
- održavati dobru saradnju na svim nivoima sa institucijama i ustanova socijalna zaštite, zdravstva, obrazovanja i drugim sektorima, te organizacijama civilnog društva, s ciljem ostvarivanja bolje zaštite stanovnika Zeničko-dobojskog kantona u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom;
- nastaviti saradnju sa stranim organizacijama, ambasadama i dr. s ciljem obezbjeđenja donatorskih sredstava za jačanje usluga u oblasti socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, kao i razmjene iskustave, te primjene novih metoda, usluga i pristupa u radu;
- podržavati jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta centara/sluzbi, te planirati budžetska sredstva za integrisanje usluge savjetovališta pri centrima za socijalni rad;
- unaprijediti materijalno-tehničke i kadrovske kapacitete Ministarstva, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg izvršavanja poslova za široki dijapazon prava i potreba građana na području Zeničko-dobojskog kantona;
- uspostaviti inspekciju za socijalnu zaštitu pri Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona, odnosno pokrenuti inicijativu s ciljem uspostave inspekcije za ovu oblast na federalnom nivou a u svrhu adekvatne zaštite prava korisnika socijalne zaštite i zaštite porodica sa djecom.

Zenica, maj 2018.godine

***Ministarstvo za rad,
socijalnu politiku i izbjeglice***

MINISTAR

Nurdehan Šahinović